

నవ ఆంధ్రమహాసభ

సభాధ్యక్షము.

కొత్తపల్లి శ్రీనివాసరావుగారి కృపాపాత్రవల్ల నేడు మాకు వ్రాయుచున్నాము:-

కొత్తపల్లి శ్రీనివాసరావుగారి కృపాపాత్రవల్ల నేడు మాకు వ్రాయుచున్నాము:-

కొత్తపల్లి శ్రీనివాసరావుగారి కృపాపాత్రవల్ల నేడు మాకు వ్రాయుచున్నాము:-

కొత్తపల్లి శ్రీనివాసరావుగారి కృపాపాత్రవల్ల నేడు మాకు వ్రాయుచున్నాము:-

ఈ సిద్ధాంతమును బట్టి వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శిత్వమును మానుకొనిన నేడు దప్ప సభాధ్యక్షము లభింపదని తేలుచున్నది. వేంకటప్పయ్య గారి పాత్రమును స్వీకరింపవలయునని గాక. వారికి సభాధ్యక్షత్వము లభించినను లభింపకున్నను ఆంధ్రోద్యమమునకు పూర్వస్థానముతో జేసిన సేవయే ఆంధ్రులవలన గౌరవమునకును సభాధ్యక్షమునకును అర్హత నిచ్చునని కొంత కాలమునకును ఆంధ్రులు భావింపక పోరు. ప్రభుత్వమువారి సభలలో గౌరవనీయు సభ్యత్వమును వదలుచున్న జనుల హృదయ సీమలలో గౌరవ పదమును బొందుటకు దేశసేవయే ప్రథమ మార్గమని గ్రహించి ఆంధ్రులు తమ ఆత్మగౌరవమును త్వరలో చూపకపోరు.

ఇంకొక విషయముతో దీనిని ముగింతును. ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి కొందరికి కొన్ని యపోహలు గలవు. అవి సిద్ధాంత రూపమును బొంది కొందఱు పెద్దలచే బోధింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రవ్యక్తి, ఆంధ్రమాత, ఆంధ్ర జాతీయత, ఆంధ్ర పుత్రులు మొదలగు వెక్కుపడములు కొందఱి వ్రాతలలో తరుచుగ గనుపడుచుండును. ఇట్టి దుర్బోధిమాము కొందఱు వంగ దేశీయులకును గలరు. ఈ సిద్ధాంతములు భారతీయులలో వివిధ భావలవారిలో వ్యాపించి పాదుకొనినందుల వట్టి వైషమ్యములకు కారణమగునో మనము జెప్పలేమా మన మెఱుంగవలసినది. ఒక్క భారతవ్యక్తి ఒక్క భారతమాత ఒక్క ఇండియా జాతీయతయే వివిధ భావలవారి వివిధ మతములవారిని ఏక మతస్థులుగను ఏకభాషీయులుగను మార్చుట సాధ్యముగానిమాట వాస్తవమే. రాష్ట్రకూటమే మన కాదర్శము గావచ్చును. అందుచే మనము వివిధవ్యక్తులగు జాతులను గాని వివిధమాతలు గలరని గాని బోధించుట

రాష్ట్రకూటముయొక్క బిగివిక ప్రతి బంధకమగును. ఆంధ్రోద్యమమునకు రెండు రెక్కలు గలవు. ఒకటికి ఆంధ్రమతము. రెండవది భారతమతము. ఇందులో ఏమతమును గోసెనను ముప్పు వాటిల్లును. ఆంధ్రోద్యమమునకు సంకుచితరూప మిచ్చుట అపాయకరము. ఆంధ్రోద్యమము భారతీయోద్యమము. అట్లయినప్పటికి మనకు తక్కిన రాష్ట్రీయులకును మహావకారము జేయగలదు. భావా ప్రయుక్త రాష్ట్రము లన్నను లేక భావాప్రయుక్త సభ్య కళాశాల లన్నను మనము అరవ వారినండి నేరుబడుటకై చెప్పవలెగావు. భారతమాతయొక్క నూత్న జాతీయతను నూత్న సమస్యలను ప్రత్యుత్తరములుగా మనము భావింపవలయును. ఆంధ్రోద్యమమునకు ఆంధ్రప్రతికలోని సంపాదకీయ వ్యాసమునందలి "కృష్ణా గ్లాభిమానము ఆంధ్రవ్యక్తికి సాధ్యముగాని ఆంధ్రోద్యమములకు సాధ్యముగాదు. ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్రమాత్యు రూపసందర్శనమును వాంఛిస్తున్నది రీతిని జేయజాలరు ఆంధ్ర పుత్రుని సభాధ్యక్షతగ నియమించుట సభాధ్యక్షమునకు సాధనము" అను విరూపభావమునకు బోటుండదు. ఈ భావముపై దృష్టాంతమునందలి ఒక్కపక్షమునే గమనించుచున్నది.

కనుక ఆంధ్రోద్యమమునకు సంకుచితరూపమును గల్పింపగూడదు. అదియే దానికి మరణము. అది ఊరక భారము. చేతునకు హానిజేసి నుటిపోవును. వివిధ రాష్ట్రము లేన్నడవలయును. వివిధభావలకు సర్వకళాశాల లేన్నడవలయును. కాని వివిధభావలవారి యన్యోన్య గాజకీయ సాంఘిక వ్యాపారములకు ఏకభాష ఏన్నడవలయును. అది హిందీయనవచ్చునట. ఏకలిపి ప్రచార ముచులలోనికి రావలయును. మనము గోగలసినది భారత జాతీయతనే, మనము జూడవలసినది ఒక భారతమాతనే.

కృష్ణా తూర్పు డెల్టా

I

5 తేది గురువారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు గుడివాడ నాటకశాలలో వేమూరి వెంకటసుబ్బారావు పంతులు బి. వి. గారి యాజమాన్యముక్రింద కృష్ణా తూర్పు డెల్టాలో చేరిన గ్రామముల రహితులు సమావేశములో క్రింది తీర్మానములను ముపాదించిరి:-

ప్రస్తుతము కృష్ణాజిల్లా తూర్పు డెల్టాలో చేయుటకు చున్న కల్లపు ఆయకట్టు నిర్ధారణలో కొన్ని భూములు పల్లము నుండి మెరక హెడ్డుకు మార్పుకు ప్రస్థించుటకులన విశేష జనసంతోషము కలిగిన దనియు, ఏ యింపునను ప్రస్తుత మాగాని ఎత్తివేయునెడల అనేక నేల జనుల సాధారణ పోగలదనియు, నెక్కి నువవిజేయుచు, ప్రస్తుత విచారణలో ఏ నిధుగు మాగాని నైనను ఆయకట్టుల నుండి తొలగింప కుండుటకు తగు ఉత్తరువులు జారీచేయవలసినది గవర్న మెంటువారిని సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇప్పుడు జరుగుచున్న విచారణలో రైతులయొక్క కష్టనిష్టాములను నిరళముగ తెలియపరుచుటకు 'స్పెషల్ ఆఫీసర్'కు తోడుగా ప్రజలతరపు ఒక పెద్దనుదినని కూడా ఏర్పాటు చేయుటకు గవర్న మెంటువారికి ఈ సభవారు మనవి జేయుచున్నారు.

ఇందు విషయము తగురీతిని పనులు నెరవేర్చుటకు జిల్లాసంఘము యొక్క మేనేజింగు కమిటీవారికి అధికార మియ్యడ వైనది.

ఈ విషయమున పనులు నెరవేర్చుటకు జిల్లాసంఘము వారికి ప్రవ్యయి లేనందున, ఆయా గ్రామస్థులు యాచరమునకు అధిరూపాచారమున జరుచేసి కృష్ణాజిల్లా సంఘము క్షేత్ర టిరీగారికి పంపుటకు సభవారు కోరుచున్నారు.

II

5 వ తేది గుడివాడలో రహితుల మహాసభ జరిగినది. అప్పుడు 107 గ్రామములనుండి సుమారు నేయిరుంది జనము వచ్చిరి. నాటకశాలయంతయు, క్రిక్కిరిసి, అనేకులు బయటనే నిలువబడవలసి వచ్చెను. ఇందువలన జనులకు ఎంత భీతావహము కలిగినది తెలియగలదు. సభాసదు లందరు నిశ్శబ్దముగ నుండి కార్యక్రమము చక్కగ నెరవేర్చిరి. సభను సమకూర్చిన కార్యదర్శులందరు రహితులే. దిగ్విజయముగ సభ జరిపినందుకు వారి యెడల రహితు లందరికి కృతజ్ఞత యుండవలెను. 5 గంటలకునై సభ సమాప్తి కాబడెను. ఇందరుజేరి మనవి జేసికొను నపుడు శ్రీగవర్న మెంటు వారు రహితులయెడ దయామయులై వారికి తగుసాయ మొనర్చుదురని నమ్ముచున్నాను. రహితు లందరు శ్రీ కలక్టరువారిని దర్శింపవలెనని గాని, ప్రతినిధుల ద్వారా ముచ్చటించు టయు క్తమని తెగిరి. ఆంధోళనము విశేషముగ నున్నది. అనేక కుటుంబములకును సంబంధించుట వలన, సభ పరిపూర్ణముగ నిండెను. ఒక్క విశేషము.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662 రాజధాని రసాయన ఎరువు శాలా (లిమిటెడ్)

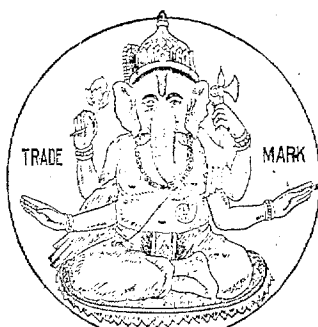
పై విచారణాధికారులు: మెనర్సు ప్యారి కంపెనివారు, చెన్నపుట్టుం.

వరి, చొళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అజీ మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయిర్లను, దుంప, ఫలవృక్షములకున్న, మొక్క తీగవకై రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాము. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములమీదని రసాయన కోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అయాభూముల గుణా గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాము. ‘శాస్త్రోక్త ఎరువు’ అను సూహితర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబి, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి, అందుగా ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నాము. వైచిత్త్య పత్రికను, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను స్పష్టించు సుదహారినియును వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనగచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 2, మదరాస్.

PARKY & Co, Post Box No 12, Madras.

“గణపతి”

మార్కు

హిందూదేశీయ పోర్టులేండు సీమెంటు

బ్రిటిషు స్టాండర్డు వారిచే కోరబడిన అన్ని పరీక్షలకును నెగినది.

పి. డబ్లియు. డిపార్టుమెంటు వారు కంట్రాక్టరులు, గృహనిర్మాణకులు అందరును ఉపయోగించు చున్నారు.

మదరాసులో ఈ క్రింది పేరుగలవారిచే నిలువ చేయబడియున్నది.

ది సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ కంపెని, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 37, మదరాసు.

ఎన్. హోషాంగు బ్రదర్సు, మిషన్ బిల్డింగు,

(661) విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

(1)

I

ప్రెస్ నెల 18 తేది సోమవారము సాయంత్రము 5-30 ఘంటలకు నెల్లూరులో ఆహ్వానసంఘమువారు సమావేశమై మహాసభాధ్యక్షుని యెన్నుకొనెదరు. ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులెల్లరు సభకు విచ్చేయ బ్రాధితులు.

మ. రామకృష్ణరావు.
కార్యదర్శి.

II

4 తేదీని జరిగిన కార్యనిర్వాహక సంఘసభయందు ఆంధ్రమహాసభ రెండుదినములు జరుగనుట, అనగా జూన్ 1, 2 లలో జరుగనుటల నిశ్చయింపబడినది. ప్రతినిధులకు రు 3 లు, ప్రేక్షకులకు రు 2 రు 1 కట్టుముగా నిర్ణయించబడినది. వాలంటీర్స్ నెన్నుకొనుటకై ముత్తరాజు శివ కామయ్యగారు కమిటీగా నియమించబడిరి. స్థానికజనముల నేర్పరచుటకు, బసల నేర్పాటుచేయుటకును, పందిళ్లు వేయించుటకును ఉపసంఘములు ఏర్పాటుచేయబడినవి.

మ. రామకృష్ణరావు.
కార్యదర్శి.

III

అయ్యో, తుదకాంధ్రమహాసభ జూన్ 1వ తారీఖున జరుగునట్లు తీర్మానింపబడినది గదా! సభాధ్యక్షుని యెన్నిక మిగిలియున్నది. ఈసంవత్సర మీయెన్నికయందు మాత్రమే మనలందరినీ యున్నది. నాల్గు సంవత్సరముల నుండియు నీపదవికి నాంధ్రులనే యెన్నుకొనుచున్నారు. అందునను వారందరూ హిందువులే. ఈవత్సర మొక ఆంధ్ర తరు నెన్నుకొనవలయును. అందున మహమ్మదీయుడైనవో మిక్కిలి ప్రశస్తము. ఆంధ్రులచేతనే గాక ఆంధ్రతరులచేత గూడ మహాసభావేదికనుండి మన యుద్ధయము శాస్త్రీయమైనదని కొనియాడబడినవో మన యుద్ధయమునకు బలమెక్కుడగును. ఇందులకు మన యుద్ధయమును పరిపూర్ణ సానుభూతి గల ఆంధ్రతరులు వెక్కిరిండు గలరు. ఆంధ్రభాషా పరిచయము లేనంత మాత్రమున ఆధ్యక్షుని పదవికి అనర్హులు కాజాలరు. ఆంగ్లేయమున వ్రాయబడిన వీరి యపవాదమును మనవా రెవరైనను ఆంధ్రీకరించి ప్రకటింపవచ్చును. ఆధ్యక్షుని యెన్నికయందు ముఖ్యముగా మనము గమనించవలసినది వారికి మన యుద్ధయమునందు పూర్ణమైన సానుభూతి యున్నదా లేదా యనునది. యొక్కటియే. సానుభూతి గలవారు ఆంధ్రులైనను ఆంధ్రతరులైనను వాఁచునీయులే. ఈ సంవత్సరము చిహ్ను నాయకులకు హాస్సు ఇమాం గారిని గాని, మజ్రూల్ హక్కుగారిని గాని యెన్నుకొన నగును. వీరు ప్రత్యేక రాష్ట్రమును బడసి. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును బడయ నున్నారు. మనస్సుతో వానిని బడయుటకై కృషి చేయుచున్నాము. ఇందులకు మనకు నీహరునాయకులే మాదర్శకులు. వనమార్గదర్శకులలో నొకనిని యెన్నుకొనుట యుక్తముగా నుండును. ఇంతయొక్క మహమ్మదీయు నొకని నెన్నుకొననివో మన మహాసభయందు, నుద్దయమును మన మహమ్మదీయ సోదరుల నాకర్షింప జాలియుండును. అట్లు లాకర్షింప జాలదేని మన యుద్ధయమునకు కొంత బలము లిగును. ఆంధ్ర మహాసభయందును, సన్మాన సంఘము వారును ఈ విషయమును తప్పక యోచింతురు గాక.

వీరి కేకారణములన నైనను రా కలనుపడనివో ఎం. కె. గాంధీ గారిని గాని, హిందుస్థాన్ రిప్బ్లీ సంపాదకులకు సత్కేంద్రనాథ సింహా గారిని గాని యెన్నుకొన నగును. వీరి నందరెరిగిన వారే. కావుననే వీరిని సూచి విశేషించి వ్రాయునవసరము లేదు.

ఆంధ్రులనే నెన్నుకొన వలయునను నిష్కర్షణతో న్న. విశ్వేశ్వరయ్య గారిని గాని, శ్రీముత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిని గాని యెన్నుకొన నగును. ఏది యెట్లులైనను జాతీయ మహాసభవారి చేతన, యావద్భారత మహమ్మదీయ సభవారి చేతన. — వారు వీరనెల. సాధారణముగ ప్రతి హైందవుని జేతను కోరబడుచున్న స్వరాజ్యమునకు హిందూదేశ మిష్పడింకను తగదని వాదించువారి నెన్నుకొన దగదు. అట్టివారి నెన్నుకొనినవో నిట్టి సభల యొక్కయు ఇట్టి యుద్ధయముల యొక్కయు ప్రధానోద్దేశములకే భంగము. కల్లన. అట్టి యెడ నిట్టి సభలను ఉద్ధయములను అనవసరములని ప్రతిపాదించువారు తోచక మానదు.

పాండరాజు వీరవల్ 1. ఎం. యల్. నరసింహారావు.

IV

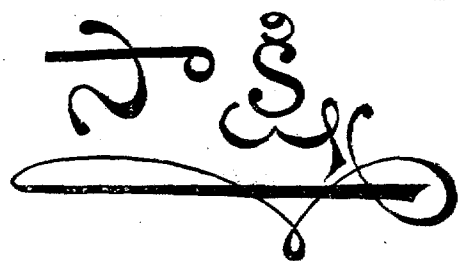
అయ్యో, ఆంధ్రమహాసభ జరిగవలసిన కాలమునమీయెన్నుకొని. విశ్వేశ్వరయ్య ఇంతవరకు ఆహ్వానసంఘమువారు మాజిల్లాలోనున్న జమీందారులను యెన్నుకొనినట్లు ప్రకటించుక వారిసహాయమును పొందకయుండుట విచారకరము. వీశాఖపట్టణమున జరిగిన సభకును కాకినాడయందు జరిగిన సభకును ఆయాజిల్లాలోని జమీందారులు, వైశ్యభూమణులు కందలకొలది ద్రవ్య మొసంగి, ఉత్సాహముతో ననేకవిధముల సహాయపడి సభను జయప్రదముగ నిర్వహించి యున్నారు. పితాపురము రాజా గారు రు 1500లు ఇచ్చిరట; తునిరాజాగారు రు 1000 లు ఇచ్చిరట; కాకినాడలోని వైశ్యులు కొందఱు విద్యము, నెయ్యి ఈలాటి ముఖ్యపదార్థముల నొక్కొకరే భరించిరట. మామండలమునందట్టి యనకాశము లంతవిశేషముగా లేకున్న సహాయము చేయలేని కొందఱైనను ఉత్సాహముతో నున్నారో లేదో వారి సహాయమున కంతమాత్రము లభించునో కూడా రింతవరకు కనగొనలేదని తెలియుచున్నది. వేంకటగిరి సంస్థానాధీశుల ధార్మికబుద్ధియు, ఆంధ్రోద్ధయభిలాషయు మనము వినియున్నాము. ఉత్తర సర్కారులకు పితాపురము రాజాగారు యెట్లునో, మన మండలమునకు వేంకటగిరి సంస్థానాధీశు లట్టివారు. వేంకటగిరి ద్రవ్యమును ఇటీవల వారు ధర్మ కార్యములకై వెచ్చించి యున్నారు. వారిని దర్శించి మన మండల స్థితిగతులను వారికి విజ్ఞప్తి చేసి, మనము పూనుకొనిన కార్యమునకు వలసిన సహాయమును వారికి తెలియపరచియెడల మన భారమును కొంతవరకు వారే వహించెదమట నిశ్చయము. ఈజిల్లాయొక్క మంచి నెబ్బలకు మన మెంత బాధ్యులమో వారును అంతయే. మనకు ఖ్యాతమైన వారికి సంతోషము. మనకు అభిభావితమైన, వారికి దుఃఖము. మనమండలంబున కున్న గొప్ప జమీందారులు వారొక్కరే. కావున వారిని త్వరలో దర్శించి సభకు ఆహ్వానించి వారిసహాయ మొత్తమాత్రమో తెలిసికొనవలయును. మఱియు వేంకటగిరి రాజకుటుంబమువారును వెద్ద పని జమీందారు గారును ఆంధ్రోద్ధయము పట్ల మిక్కిలి ఉత్సాహము కలవారని వినియున్నాము. వారి నందరిని త్వరలో దర్శించవలయును. ద్రవ్యము వివిధంగా నొసంగి సహాయపడ మన వలయును. వెద్దపని రాజాగారు ఆంధ్రభాషాభిమాని, కవీశ్వరుడు, జ్ఞానిభూమి. అట్టి వారు ఆంధ్రమహాసభకై కొంచెము శ్రద్ధతీసికొనిన నెట్టికార్యమునైనను మనము జయప్రదముగ నిర్వహించగలము మఱియు రేపాలక్ష్యరూప రెడ్డిగారిని కనుగొనవలయును. వారు పూనుకొని సహాయపడెన, ఒక్కొక్కమునకైన ఖర్చైనను వారు భరించెదరు. వారంతటి ధర్మకార్యనిర్మాతలు, ఉదారస్వభావులు మిక్కిలి ఆరుదు. ఆంధ్రోద్ధయమునుగూర్చి వారికి అభిమానము లేదని చెప్పజాలము. వారితమ అభిప్రాయమునుగాని ఉత్సాహమునుగాని యితరుల తెలియనిచ్చువారుకారు; నిగర్హులు; ఆడంబరహితముగా ధర్మ కార్యముల జేయువారు. కాబట్టి ఆంధ్రమహాసభ యిచ్చలకు జరుగనున్నదని వారికి తెలిసియున్నది గాని వారి నింతవరకు ఆహ్వాన సంఘమువారు దర్శించనందున వారి యభిప్రాయము తెలియ కున్నది. ఇది యిట్లుండ, మాయూరి వైశ్యులలో కొందరు మేము వైశ్యమహాసభకు విశేషముగా చందాలు వేయుదుముగాని యీసభ మాకు ఆవశ్యకము లేదనియు, కొందరు రెడ్లు మేము రెడ్డి మహాసభకు చందాలు వేయుదుముగాని ఆంధ్రమహాసభకు వేయమనియు చెప్పియున్నారు. అయితే యిటుల చెప్పిన వారు మిక్కిలి స్వల్ప సంఖ్య గలవారై యుండుట సంతోషకరము. ఆయినను యిటువంటి అభిప్రాయము ప్రబలుచుండుట ఆంధ్ర మాతకు మిక్కిలి సంతాపకరము. ప్రత్యేకవర్ణములవారికి ప్రత్యేకసభ లున్నప్పటికిని, ఆంధ్రులందరికిని కావలసిన విషయముల చర్చించుచు, ఆంధ్రుల శ్రేయోభివృద్ధికై పాటుబడుచున్న ఆంధ్రమహాసభకు ఆంధ్రుడగువాడెవ్వడు విముఖత్వము వహించ జాలడు. కాబట్టి అందరుచేరి సభను జక్కగా జరిపించి 11 తెలుగుజిల్లాలనుండి వచ్చిన వేంకటగిరి ప్రతినిధులకు ప్రేక్షకులకును నిండు మనంబుతో స్వాగతి మొసంగి సన్మానించి విందులు చేసి యేలాటి లోపము లేకుండా, నెల్లూరు మండలమువారు పినాసి వారనిగాని భోజనపరతుల చక్కగా నేర్పాటుచేయజాలకపోయిరనిగాని యపకీర్తి తెచ్చుకొనక గౌరవముగా నెత్తివేసికొనిన కార్యమును నిర్వహించుడు. నెల్లూరు మండలవాసులారా! కీర్తి అనకీర్తి బ్రాహ్మణులది కాదు, వైశ్యులది కాదు, రెడ్లది కాదు, జమీందారులది కాదు, ఆహ్వాన సంఘమువారిది కాదు, కార్యదర్శిలది మాత్రమే కాదు, అందరికీవచ్చును; అందరు పంచుకొందురు. చందాల నియమము ఆహ్వాన సంఘమువారుగాని కార్యదర్శులుగాని

యేమిచేయగలరు? కాబట్టి మండలవాసులకు మీరెల్లరు వారికి తోడ్పడవలయును. కార్యదర్శులు సత్కరముగ నైన బేర్పాచిన మహాసభయందు దర్శించి వారి సహాయముల నీ ప్రతికాముఖమున మండలవాసుల లెల్లరకు తెలియజేయుదురు గాక.

నెల్లూరు ఏప్రిల్ 10 నెల్లూరు పురవాసి.
ఆంధ్రనాటక ప్రదర్శన విమర్శన సంఘము,
నెల్లూరు. (752)

వై సంఘమువారు మా పురమున జరుగనున్న ఆంధ్రమహాసభ తోటి మ-రా-రా-శ్రీ బలిజే పల్లి లక్ష్మీకాంతంగారి హరిశ్చంద్ర నాటకమును పోటీపరీక్షకు నేర్పాటుచేసిరి. అందు హరిశ్చంద్ర, చంద్రమతి, విశ్వమిత్ర, నక్షత్రక, లోహితాస్య పాత్రలు ధరించి యుత్తమైన వారికి క్రమముగా రు. 50, 40, 35, 30 లు వెలగల బంగారు పతకములును, మొత్తములో యెవరినాటకము బాగుండునో వారికి రు 100 లు వెలగల రజత పాత్రమును బహుమాన మొసంగెదరు. ఈరీతుకు రాగోరువారు తమ దరఖాస్తులను మేనెల మొదటి తేదీలోపుగా పంపుకొనవలెను. ఇందు విషయమై తెలిసికొనగోరినయెడల యీక్రింది వారికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

అడ్రెస్:- జి. సుబ్బయ్యశాస్త్రి,
జి. సుబ్బయ్యశాస్త్రి, రిటైర్డ్ మునుస్సఫ్.
ముంగమూరు వారి వీధి, ఎ. సుబ్బరావు ఎం.ఎ,
నెల్లూరు. డాక్టరు వి. వెంకటసుబ్బ
రావు, H. L. M. S.

ఇదియొక ఆపూర్వమైన గ్రంథము. కళకాదు. కల్ప నము కాదు. నవలకాదు. నాటక మన్ననో కాదు. ప్రబంధ మంతకంటె కాదు. పురాణేతిహాస సంబంధ మసలే కాదు, కాదు. విచిత్రమగు గ్రంథము. చదువుడు, చదివి యానందింపుడు. తెలుగుభాషలో ఇదివర కిట్టి గ్రంథము నెన్నడు మాదియుండదు. జంఘాలశాస్త్రి, కాలాచార్యులు, బొత్తయ్య శాస్త్రి, వాణీదాసులు, 'సాక్షి' అను విమర్శకసంఘము. ఈ సంఘముచే జర్పింపబడు విషయములు బహు చమత్కార ముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవరకు, ఏరసమునకారస ముట్టిపడుచున్నట్లుండును. మొదటినుండి చివరవరకును, కడుపు చక్కలగునట్లు నవ్యునవ్యులగును. ప్రయాణములు చేయునప్పుడు ఏమియుం దోచకుండునప్పుడు, అనేకవిషయముల దెలిసికొనగోరునప్పుడు యువకులకు, స్త్రీలకు, వృద్ధులకు చదువుట కింపగు గ్రంథ మంతకంటె నింకొకటి యిది వరలో లేదుగు భాషలోలేదు. ఒకమాటు చదివినవారి గ్రంథమును వదిలరు. చక్కని వచనశైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకంటె యుపయోగకరమగు గ్రంథ మింకొకటిలేదు. జంఘాలశాస్త్రి యుపన్యాసభారతీ, కాలాచార్యుల రచనా శైలి, వాణీదాసుని బంధుప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి విషయనివేదనాశక్తి, అభిప్రాయసంబంధిత, చదువదగినవి. ప్రతియాంధ్రుడును ప్రతి అక్షరాస్యుడును యీగ్రంథమును జనువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణాచాతుర్య! మింకొక యెడ పాత్రవిలసనశక్తి! ఇంకొకయెడ ఆపూర్వగర్భనాగాంభీర్యము!! చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును!!!

సుమారు (500) అనుకు కందలపుటలు నెనరెన్వలు కాగితములు, మంచి అచ్చు, కాలికొవైంకు బంగారుగిట్టుతో (హార్డ్ బైండింగ్) రు 2.
సోల్ ఏజంటు:- తెలికిచర్ల వెంకటసుబ్బారావు,
నెంట్లలో పుస్తకాలయము, రాజమండ్రి.

మోటారు నడపుట.
మూడుమాసములలో మోటారుకార్లు నడుపునట్లు చేసి గవర్నమెంటు సర్టిఫికేటు ఇప్పించెదము. ఫీజు రు50-0-0; 2 మాసములలో తయారు చేయుటకు రు 60-0-0.
రాంనాయక్ అండుకంపెనీ
మోటారు ఇంజనీర్స్
మద్రాసు.

కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయ సభ

ద్వితీయ సమావేశము.

(మాస త్రైతీక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

జగ్గయ్య పేట, ఏప్రిల్ 8:— నేటిదినము ఉదయము 8 గంటలకు కృష్ణాజిల్లా ద్వితీయ గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభ గంపలగూడెము కమార రాజాగారిగారి శ్రీరాజా కోటగిరి వేంకట కృష్ణారావు బహద్రుల జమీందారుగారి యాధిపత్యము క్రింద ప్రారంభమైనది. జాతీయగీతము జనువబడిన పిమ్మట, గ. అప్పయ్యశాస్త్రిగారు వేదప్రార్థనను జేసిరి. తరువాత ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కన్దులపున్నయ్యగారు తమ యుపన్యాసమును జెప్పిరి. అనంతరము కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారు అగ్రాసనాధిపతిగా శ్రీరాజాగారిని ఎన్నుకొనిన బాగుండునని ఉపపాదించగా కోన సీతారామారావుగారు రామోదించిరి. అంతట అగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి తమ ప్రారంభోపన్యాసమును జదివిరి. వీరి యుపన్యాసము మిక్కిలి రసవంతముగ నున్నది. ప్రథమమున జగ్గయ్యపేటయొక్క ప్రాచీన స్థితినిగూర్చి కొంచెముచెప్పిరి, ఆంధ్ర భాషాసృష్టియు గూర్చియు, ఆంధ్ర భాషాస్వరూపము గూర్చియు వారుచెప్పలము గ చెప్పిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయోద్యమమున మనము పాశ్చాత్యులవలననే నేర్చి కొంటిమని ప్రమవదనూచదనియు, ఇప్పటికిని అనేక అముద్రిత తాళపుత్ర గ్రంథములు లభించుటవలనను ఇతర ఆధారములు గనపట్టుటవలనను ప్రాచీనకాలమున మనదేశమునందు గ్రంథాలయము లుండెనట విస్పష్టమనియు జెప్పెను, ఆకాలమునందలి గ్రంథాలయములనుగూర్చి వారు వర్ణించిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయ మనసేమియో, దానివిధానము కృత్యములెవ్వయో విపులముగ జెప్పిరి. ఆంధ్రదేశమునకొక మాత్రగ్రంథాలయమును స్థాపించుటయొక్క యావశ్యకతనుగూర్చియు, గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమును ఏర్పాటుజేయుటవలన గలుగు ప్రయోజనమును గూర్చియు, గ్రంథాలయములవలన గలుగు లాభములనుగూర్చియు జెప్పి వారు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

అనంతరము కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి దుగ్గిరాల వేంకటసుబ్బయ్యగారు తాము ఈవత్సరమున జేసిన పనినిగూర్చియు, జరగిన అభివృద్ధినిగూర్చియు విపులముగ జెప్పిరి. అంతట దంటు సుబ్బారావుగారు గ్రంథాలయములనుగూర్చి జెప్పినపిమ్మట, జగ్గయ్యపేటయందు ధర్మగ్రంథాలయము నొక దానిని స్థాపించుటకు తీర్మాన మపపాదించబడినది. ఇది జరగినపుడు సభ్యులందు కలిగిన ఉత్సాహమునకు మితిలేదు. మిగిలిన సభలతో బాటుగ్రంథాల ప్రతినిధుల సభ కూడ తీర్మానములతో ముగింపబడక, కార్యరూపమున పరిణమించినందుల కొందఱును సంతసించిరి.

జగ్గయ్య పేటయందు గ్రంథాలయమును స్థాపించి యెడల 116 రూపాయల నిచ్చెనని అగ్రాసనాధిపతిగారు గ్రంథాలయమునకు కమార రాజాగారు నెలనిచ్చిరి. అంతట గిరిజీ సర్వసారాయణగారు 116 రులను, చారుమళ్ళ వేంకట రంగయ్యగారు 116 రులను, పేరివిశ్వనాథంగారు 50 రులను చందూరి అప్పయ్యగారు గౌరెట్టి లక్ష్మీనారాయణగారు, శ్రీరాంఆప్పగారు, స్వామినాగయ్యగారు, ఆరుల వేంకన్నగారు కొమ్మలపల్లి రంగయ్యగారు తలమొక 20 రులను, కారుమూరి రాజగోపాలంగారు 15 రులను, శ్రీరాంజయ్య రామయ్యగారు 11-లను గోపగొట్ల వేంకట సుబ్బయ్యంగారు 10 రులను, గుడివాడతాలూకా వెంట్ల ప్రగడ కాపురం పులక శ్రీనారసేని వేంకయ్యగారు 10 రులను విరాళముల నొసంగిరి.

అనంతరము గ్రంథాలయముల యుపయోగమునుగూర్చి పురాణం కూరిశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చి అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఉపన్యాసము నిచ్చిరి. పిమ్మట ఆంగలూరు గ్రంథభాండాగార చరిత్రను దుగ్గిరాల వేంకట సుబ్బయ్యగారు, కొణకంచి గ్రంథాలయమునుగూర్చి కొణకంచి చక్రధరరావుగారు, చెరుకుమిల్లి గ్రంథాలయమునుగూర్చి బాట్ల వేంకటపతి రాజుగారు, వెజనాడ తాలూకాసంఘమునుగూర్చి కొయ్యూరిరామచంద్రప్రసాదరావుగారు, అకువీరు గ్రంథాలయమునుగూర్చి నంపూరి రామరామగారు, అకిరిపల్లి గ్రంథాలయమునుగూర్చి గ. అప్పయ్యశాస్త్రిగారు, చిత్తలపాడు గ్రంథాలయమునుగూర్చి ఆ సంఘకార్యదర్శిగారు, జెప్పెను తాము గీచుతమ గ్రామములయందు గ్రంథాలయములకొరకు సడిన

కష్టములనుగూర్చియు సంపాదించిన అనుభవములను గూర్చియు వివరించిరి. ఈసంఘముల వృత్తాంతములు పరస్పరము సంప్రదించు కొనుటవలన ప్రతినిధు లందఱును విశేషానుభవమును సంపాదించిరి జెప్పట కంతమాత్రమును సందియము లేదు. ఈ వృత్తాంతములు జదివినపిమ్మట ఖమ్మంపేట్టు గ్రంథాలయమునుండి వచ్చిన ప్రతినిధులగు టారి బాపయ్యగారు “గ్రంథాలయములు - ఆంధ్రవాఙ్మయము” అను విషయమునుగూర్చి అనుభవకవేద్య మగు ఉపన్యాసమును జదివిరి. అనంతరము తీర్మానములు జరిగినవి.

తంజావూరు మహారాజుల యొక్క లిఖిత పుస్తకభాండాగారము ఆంధ్రమహారాష్ట్ర ప్రభువుల కాలమునబట్టి మన దేశీయులకు మిక్కిలి యుపయోగకారిగ నున్నది. కావున ఆ గ్రంథభాండాగారమును విదేశీయులకు బోకుండ నరికట్టి, దానిని చెన్నపట్టణము నందున్న ప్రభుత్వమువారి ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారమున గాని, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్ బాండాగారమున గాని జేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుతు సభవారు తీర్మానించిరి.

అనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారి అంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగింపునకు జేరినది.

నరసాపురం వార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖరుని యొద్దనుండి)

నరసాపురం, ఏప్రిల్ 8:— మార్చి 21-22 తారీఖులకు మా జిల్లా జడ్జి. జే. జే. కాటన్ దొరవారు, మా ప్రిసిసిపలు, ఆడిషనులు కోర్టులకు చూచి వెళ్లి వారు. వారిచుట్టకున్న సరుకులలో, మా పురమండలి, న్యాయవాదులు కొందరు వారిని దర్శించి, ఏలూరులోనున్న ఆడిషనులు సముకోర్టులయిచ్చటకు మార్చినచో బాగుండునని విన్నవించిరి. జడ్జిగారు విషయము ఆలోచించెదనని చెప్పిరి. తమకు, భీమవరం నర్సాపురం, గ్రామములలో, నర్సాపురం వాసయోగ్యమయినదనియు, విశాలమయినదనియు, అందరును తెలిసిన విషయమే జడ్జిగారును అదే ఆభిప్రాయముతో నర్సాపురమును విడిచి యుండవచ్చును.

నరసాపురము తాలూకాభివృద్ధి సంఘము.

దీనిని రిజిష్టరు చేయించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నార. ఈ నెలఖిరులో గారిజిష్టరు పూర్తికాగలదు. ఈ సంఘమునకు, విద్యార్థి సంఘమును ఉపకాఖలుగా జేర్చబడినది. రాయి దొరసానిగారు, నర్సాపురం స్త్రీల సంఘమును, స్థాపించిన కాలములలో, నా సంఘోపయోగమునకు శృంగవృక్షము కాపరస్తులను, ఉదార భావులను నగు, కలిసిండి వేంకట్రావు రాజుగారు, ఒక, మందిరమునను, 7-8 వందల రూపాయలు కన్నుపెట్టి నిర్మించిరి. తాలూకా దొరసానిగారు, వెల్లి పోయిన తర్వాత, తన ప్రోత్సాహములేక, స్త్రీల సంఘము నిరావస్థయందుండెను. పుర ప్రముఖులను, దాని లేక నెత్తుటకు తగు ప్రయత్నముల చేయనందుక, యది యంతరించుటకు సిద్ధులయ్యెను. అట్టి స్థితిలో నర్సాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘము వారు, వారి సంఘమును, తమ సంఘమునకు జేర్చుకొనిరి. ఈ మధ్య, యెవ్వరును, వేంకట్రావు రాజుగారిని చూచి, స్త్రీలకు కట్టించిన మందిరమువారికి రిజిష్టరుచేసి యివ్వవలసి కోరినందున, వారు, ఉపేక్షచేసిరి. 10 రోజులక్రితము నర్సాపుర తాలూకాభివృద్ధిసంఘమువారును మరికొందరు విద్యార్థులును, శృంగవృక్షమువెల్లి కాజుగారిని జూచి, యాభవమున, వారి వాదానము ప్రకారము రిజిష్టరుచేసి యివ్వవలసి కోరిరి. ముందు మరమ్మతులు వస్తే రాయి, తాలూకాభివృద్ధి సంఘమువారు ధరించే పద్ధతిగొదను, ఈసంఘములు నశించినయెడల, భవనము మరల వారికి, చెండునట్టుచు వ్రాసి, వారము, 10 రోజులలో రిజిష్టరుచేయించి యిచ్చెనమని వారు వాదానముచేసిరి. ఇట్టిమహోపకారము లున్నచో, యెట్టి ప్రయత్నములయినను నిర్విఫలముగా సాగగలవు. వీరి గాజత్వమువలన, వీరు ఈ తాలూకాలోని, ధరికులకు మార్గదర్శకు లగుచున్నారు. కాశ్యోతయిన కీర్తిని సంపాదించి, వీరు ఆంధ్రుల, కృతజ్ఞతకు పాత్రులయిరి.

ఆంధ్రవిద్యానిధి.

ఈసంవత్సరము, సంకల్పాధిగ దినమున, మాపురము దలి విద్యార్థులు కొందరు బంతుబడికి యింటింటికి దిగి, రు 25-4-0 ల, చందాలను వైదికి వసూలుచేసిరి. ఈనిధి యీ సంవత్సరమే స్థాపింపబడినందున, దీనిని ఉపయోగము తెలియక ప్రజలు తిని, యందరమును జూపలేదు. మంచుసంగ త్వమునుండి, నిధికి విరాళముల సేర్పక రాగలవని నమ్ముచున్నారు.

పోర్టు సెంటుబాగ్ జైలు.

ఎర్రెస్టు వెకెహాము వాల్లు ఐ. సి. ఎస్. గారికి ఏప్రిల్ 16వ తేదీనుండి 6 వారములు ప్రివిలేజీ సెల వొసంగబడినది. జె. డబ్ల్యు. గాకల్, ఐ. సి. ఎస్. గారికి యుద్ధానంతరము వజరు అసాధారణ సెల వొసంగబడినది. ఎ. బి. స్ట్రాంజిగారు రాజీనామా ఇచ్చినందున ఆర్. టాడ్డుగారిని చెన్నపురపురపుట్రస్టీగా నేర్పఱచిరి.

న్యాయశాఖ

పుండి చెల్లూరు తిరువేంకటాచారి గారిని చెంగల్పట్టు సముకోర్టు సబజడ్జిగా నియమించిరి. అద్దంకి వేంకటరామయ్య పంతులు గారిని చెంగల్పట్టునుండి రాజుమహేంద్రవరము ఆడిషన్లో పెంపారే సముకోర్టు సబజడ్జిగా నిర్దేశించిరి.

గోదావరి జిల్లాలో మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటుగా నున్న పెరీష్ అహమ్మద్ అలీసాహేబు గారును రావుబహదరు కేసానపల్లి నరసింహారావు పంతులు (విశాఖ పట్టణము జిల్లా 1వ తరగతి మేజిస్ట్రేటు) గారును స్వహస్తములతో సాక్షుల వాద్యాలములను వ్రాసికొనుటకు వారి కధికారమియ బడినది.

కర్నూలు జిల్లా సబుమేజిస్ట్రేటు ఆర్కాటు మాధవరావు గారికిని, నెల్లూరు జిల్లా ముత్తుకూరునందు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గానున్న రాధాకృష్ణయ్యరు త్యాగరాజయ్యరుగారికిని రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికార మియబడినది.

కర్నూలు జిల్లా కంఠముతాలూకాలో సబుజిస్ట్రేటుగా నున్న జేక తాతాచారి రామస్వామి అయ్యంగారికి 3వ తరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికార మియబడినది.

గంజాముజిల్లా సుర్లయందు సాబ్ ఆఫ్ గ్రాండ్ శాఖ అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగానున్న అంబటి వేంకన్నగారికి 3వ తరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికార మియబడినది.

రివిన్యూ శాఖ.

15 తరగతి డిప్యూటీ కలెక్టరుగానున్న జయంతి రామయ్య పంతులుగారికి 5 దినములెక్కురగా ప్రివిలేజీ సెల వొసంగబడినది.

చిత్తూరు జిల్లా హుజూరుశిర్ హదూరుగానున్న కావత్తూరు దొరసామి మొదలియూరుగారు 7వ తరగతి డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడి కడపజిల్లా జరనలు డ్యూటీకి మార్చబడిరి.

అనంతపూరు జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరు తుప్పకవిశ్వనాథ శాస్త్రి త్యాగరాజ అయ్యరుగారిని కృష్ణాజిల్లా జరనలు డ్యూటీకి మార్చిరి.

రావోపు మేమసము 15, 16, 17 తేదీలకు జరుగు మండల రాజకీయసభకు పట్టు కేశవశిల్లగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుట కంగీకరించిరి తెలుపుటకు ఎంతయు సంతసించుచున్నారము. పూర్వము మైసూరు కాపరస్తులెవరైనను ప్రస్తుత మందు అడయూరువాస్తవ్యులు నగు మహాదేవశాస్త్రి గారు సంఘసంస్కరణ సభాధ్యక్షులుగ నుండును. సంఘ సంస్కరణ జాహ్నవ సభాధ్యక్షునిగ డిప్యూటీ మునసబు హయగ్రీవరావు గారిని నియోగించిరి.

రాజుమహేంద్రవరమునుండి మా స్వకీయవిలేఖరు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బ్రెయినింగు కాలేజీ విద్యార్థి యగు శింగు మహంతి చినస్వామి యను నతడిపట్టణములో మొకరిని చావుతో పొడచినందున సన్ మేజిస్ట్రేటుగారు 30 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. సామ్యు చెల్లించని పక్షమున నెలరోజులు కఠినశిక్ష కుత్తరపు చేసిరి. చావు దొరతనము వారికి స్వాధీనము చేయబడినది.

ఒకబాలు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా వెంట్ల వెగడ గ్రామములో బోర్డు ఎలి మెంటరీ స్కూలు గలదు. దానిలో 120 మంది బాలబాలికలును ముగ్గురు మాష్టరుగలరు. పాఠశాలలో పిల్లలు పట్టుటకు చాలా చాలక చేర్చుకొనవలసిన బాలురు బాలికలు 20 మంది గలరు. ఇందు సుమారు 50 మంది బాలికలుగలరు. బాలికలు బాలరతోకలసి చువుట మిక్కిలి కష్టముగా నుండుటచే కొందరు బాలికలు మానవలసిన వారగుచుండిరి. ఇట్టి కష్టముల పాలగుచుండిన బాలికలకు మా గ్రామస్థులు చూచి యేమియు ఆలోచించలేరె. గవర్న మెంటువారైన యిట్టి యిక్కట్టులు పడుచుండిన బాలికలయందు పూర్ణగాన రాగము గలవారై ఒక బాలికాపాఠశాలను స్థాపించెదరని నమ్ముచున్నాను.

కృష్ణామండలసభ.

రెండవదిన చర్య

(మా ప్రత్యేక విశేషములనుబట్టి)

జగన్మోహన్, ఏప్రిల్ 8 :— మధ్యాహ్నము 2 గం:— ఇరువదియారవ కృష్ణామండలసభ తిరిగి సేటిమధ్యస్థము 2 గం. లకు సభామండలమునందు గూడినది. నిన్నను వచ్చినవారుగాక డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు గూడ విచ్చేసిరి. అప్పటి తీర్మానములు జరిగినవి.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో స్వపరిపాలన గలిగిన అధినివేశములతో పాటు మన యిండియా దేశమునకు కూడ శిశుకాలములో స్వపరిపాలన యిచ్చుటకు సాధ్యమైనంత త్వరలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు కాసన మేర్పరచుటకును, వైదానికి ప్రథమ సోపానముగ మొన్న డిశంబరు నెలలో లక్నోలో జరిగిన దేశీయ మహాజన సభవారు, మాస్టింగ్ గువారును కలిసి ఏర్పరచిన రాజ్యతంత్ర విధానమును తక్షణమే యొసంగుటకును సభవారు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానమును గోటిటి లక్ష్మీనారాయణ గారు రుద్రపాదింప నందూరి వేంకటరామదాసుగారు రామోదించిరి.

అంతట పింగళి లక్ష్మీనారాయణగారు దీనికి కృత్రికముగ నిట్లు జెప్పిరి:— “ఇప్పుడు స్వరాజ్యమునకై ఆందోళనము జరుగుచున్నది. అనేకమంది తమకు కావలసిన పనులు ఇందువలన నిర్వహణయగునని దీనిని అంగీకరించుచున్నారు. ఇప్పుడు ఉద్యోగములలో నైతే నేమి ఇతరత్రా నేమి బ్రాహ్మణులే మిక్కిలి ఉచ్చరణమును నున్నారు. మొత్తముమీద బ్రాహ్మణులు నూటికి 8 మంది మాత్రము గలరు. స్వరాజ్యము వచ్చుట వలన అందఱును సమానమై బ్రాహ్మణజేతరులే అధికారదళమునుండి దూరమగుదురు. వారే ఉద్యోగములు మొదలగు ఉన్నత పదవులను పొందుదురు. కావున బ్రాహ్మణులకు స్వరాజ్యము వచ్చుట లాభకరముగాదు. అందుచేత ఈతీర్మానమును నేను అంగీకరింపను.”

అంతట దంటు సుబ్బారావుగారు లేచి ఇట్లు జెప్పిరి:— “ఇదివరకు అనేక వర్తకములనుండి సభావేదికల నుండి ఇది కావలెను, అది కావలెను, ఇంకేవియో కావలెను, అని ముడిగా, చివరకు హోమయూ కావలెననియు ఇది వచ్చిన అన్నియు లభించుననియు దీని విషయమై భేదాభిప్రాయము లేదనియు పత్రికలు, జనులు అందఱును చెప్పుచున్నారు. ఇది వరకు మితవాదులు అతివాదులు అని రెండు తెగలు జనులు గలరు. ఇందులో మాత్ర మేమీలేరు. ఈ హోమయూ వలన నష్టము లేమిటి అను సంగతి ఎవరికిని స్ఫురింపలేదు. ఇది వచ్చిన దేశభివృద్ధికి కావలసిన అన్ని స్థితిగతులును లభించునని ఆంగ్లేయవిద్యచే పీడితులగునా రందరి యభిప్రాయమై యున్నది. హోమయూ వచ్చిన నేడనుట ఉద్ధరింప బడుననియు విద్య అభివృద్ధి నొందుననియు ఉద్యోగములు భవము లభించుననియు కొందరు చెప్పుచున్నారు. ప్రపంచముమొక్క ఏ అంగము వెలకబడినను వికాసము సరిగ వృద్ధిపొందదు గనుక హోమయూ కావలెననియు మరికొంద రనుచున్నారు. హోమయూ వచ్చినయెడల బ్రాహ్మణుల అధికారమే వృద్ధియగును. మనము అనుగంటిగోమము అని కొంద రనుచున్నారు. అప్పుడు బ్రాహ్మణులు తెలివగువారా? తెలివి తక్కువ వారా? అను ప్రశ్నలు మన కక్కరలేదు. ఇప్పుడు మనరాజధానిలో ఉద్యోగములయందు జేమి, కాసనసభలయందు జేమి బ్రాహ్మణులే ఎక్కువగ నున్నారు. సాధారణముగా మన దేశమునందెల్లడలన “ఓట్లు” ఎప్పుడును పుంకుబడిని బట్టియే జనులు ఇచ్చుచుందురు.

ఇప్పుడు బ్రాహ్మణులు గ్రంథాల మోద్యమ మనియు, ఆయుర్వ్యమనియు ఈ యుద్యమమనియు బయలుదేరవీసి బ్రాహ్మణజేతరుల నుద్బోధించు చున్నారు. ఇట్టిస్థితియందు హోమయూ అను అపత్తు సంభవించినయెడల బ్రాహ్మణులకు గొప్పఆపత్తు సంభవించును. ఏలనన బ్రాహ్మణులు కొద్దిమందియగుటచే బ్రాహ్మణజేతరులు ఎక్కువరుండి ఉండుటచే, వారు బ్రాహ్మణులనణగ ద్రొక్కెదరు. కాని హోమయూ ఒక్క బ్రాహ్మణులకొరకే కాదు. భారతవర్షమున కంతకును కావలెను. అందుచేత బ్రాహ్మణులకు లాభకారి కాకపోయినను, వారు అణగిపోయినను హోమయూ అంగీకరింపక తప్పనట్లు తోచుచున్నది.

పిమ్మట చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారి డిట్లు చెప్పిరి:— కొందరు బ్రాహ్మణజేతరులు ఇప్పుడుచేరి మన దేశమునకు స్వరాజ్యమిచ్చినయెడల తమకు నష్టము కలుగునని ఇప్పుడు

కొందరు చెప్పుచున్నారు. ఐరోపాదేశమునం దిప్పుడు ప్రజాప్రభుత్వము నెడల విముఖత్వము కలుగుచున్నది. అందుచేతనే వారు యుద్ధమును ఇంకను ఎక్కువకాలము జరుగవలెనని కోరుచున్నారు. వెనుకటి అభిప్రాయము లన్నియు ఇప్పుడు మారిపోవుచున్నవి. ఈ యుద్ధముతో ప్రజాపరిపాలన అంతరింప వలసినదే. మనప్రాచీన ఋషులచే నుద్బోధింపబడిన పరిపాలనమే అకగా భార్యాభిప్రాయముగల మునులేరాజ్యము నేలవలెను అను నభిప్రాయమే ఐరోపాదేశమునందు ఇక ముందు ప్రబలగలదు. నిష్కపటమైనట్టి, నిష్కల్మషమైనట్టి బ్రాహ్మణులకే ధర్మనిష్ఠ యము చేయుటకై అధికార మిచ్చువలెను. ఈ సిద్ధాంత ప్రకారమే ఐరోపాదేశమునందు, పూర్వము ఆర్యావర్తమునందు జరిగినవిధముననే సద్బ్రాహ్మణులే రాజ్యముల నేలగలరు. ఆ బ్రాహ్మణులు జన్మముచే నిర్బంధ బడజాలరు. వారిబుద్ధులనుబట్టి బ్రాహ్మణుల తేర్పడగలరు. కావున ఎవరుగాని భయపడ వలసినదిలేదు.

అనంతరము ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించిన గోటిటి లక్ష్మీనారాయణగారు యుక్తియుక్తముగ జవాబుచెప్పి, తన తీర్మానమును ఆమోదించ వలసినదనికోరిరి. అందుమీద తీర్మానమును ‘ఓట్లు’ నకు పెట్టగా, ఒక్కరుమాత్రము వ్యతిరేకము గను, మిగిలినవారందఱును అనుకూలముగను ఓట్లనిచ్చిరి.

ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రతి ఆంగ్లమును తనకు సాగ్యమయిన ప్రోత్సాహమును కలుగజేయవలయునని సభవారు హెచ్చరించిరి.

మరియు తెలుగుభాషను మాటలాడు జిల్లాలను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ వెంటనే చేయుటకును మరియు ఆంధ్రదేశమున నవీరపద్ధతుల ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకును సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. తీర్మానమును కొండపల్లి శ్రీ రామచంద్రరావుగారు ఉపపాదించిరి. దాట్లు వేంకటపతి రాజుగారు, కష్టల పూర్ణయ్యగారు ఆమోదించిరి.

కృష్ణా తూర్పుదెబ్బలో ఇప్పుటివరకు సాగుబడిలో నున్న మాగాని భూముల ఆయాకట్టులో ఏవిధమైన మార్పు కలిగించినను అనేకరెండుకు కుటుంబములకు జీవనధంగుగుటయు, లక్షలకొలది సామ్యు పెట్టుబడి పెట్టి బాగుచేసిన కృషి యంతయు కృత్యమగుట తటస్థించి రయతులలో గొప్ప సుఖోభము కలుగును గాన పల్లపు ఆయకట్టులోనుండి కొన్ని భూములను తీసివేయుటకు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న విచారణలను తక్షణమే నిలిపివేయుటకును కృష్ణా ఈస్ట్రీక్ డెబ్బ ఆయకట్టులో చేరియు చేరకును ఇప్పుటివరకు మాగాని నేత్యులగుచున్న నిష్టిమును ఏమాత్రమును తగ్గించక యథాపూర్వము పల్లపు తరగతి క్రిందనే యుంచరలెననియు సభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరిరి.

కృష్ణాయూస్ట్రీక్ డెబ్బలో పల్లపు ఆయ కట్టుభూమి మాస్టరిషయమునుగురించి ఇదివరకే చొరతనమువారి విచారణ ప్రారంభమై యుండుటవలన, ఆ విచారణాంశములను గూర్చి వార్తాపత్రికలకు వ్రాయుటకును, రయతులకు తగుసలహాల నొసంగుటకును తగినంతమంది సంచార కార్యదర్శులను ఏర్పాటుచేసి, ఈ ఆపదయొక్క నివారణార్థమై కావలసిన యావత్తుపనులను నెరవేర్చుటకై వ్యూహి నూతనావాయుని రావుగారిని, పురాణం నూరిశాస్త్రిగారు గారిని నియమించడమైనది.

పరపతి సంఘసాధనము ఆయుధభాషనోప సంహారము లను గురించియు, తీర్మానములు జరిగినవి.

ప్రకృతిము దేశమునందు వ్యాపించియున్న విద్యావిధానము జాతీయా దర్శనములకును, జాతీయాభివృద్ధికిని తోడ్పడుట లేదు గాన, జాతీయ పద్ధతుల ప్రకారము దేశీయుల యాజమాన్యము క్రింద విద్యావ్యాపనము జేయుటయందు బ్రయత్నించుచున్న బందరునందలి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు సర్వవిధముల సహాయముచేయు టత్యావశ్యకమని మండల ప్రజల కుద్బోధించుచు, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు ద్రవ్య సహాయము చేయవలెనని ఆంధ్ర జిల్లాలోని అన్ని మునిసిపాలిటీలను, లోకలు బోర్డులను సభవారు కోరిరి.

తరువాత మరొక ముఖము తీర్మానములు జరిగినవి. అంతటితో సేటిసభ ముగిసినది.

గంజావార్తలు:—బరంపురం తాలూకాలో గ్రామ పంచాయతుల పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుట వానిని అభివృద్ధి చేయుచున్న ఆర్. డి. బ్యూ. డేను గారిని సామ్రాజ్య చొరతనము వారికి వమాకారిగ నియమించిరి. వీరి బదిలీగురించి గ్రామస్థులును, వీరితో పనిచయుచుగల బుద్ధిమంతులందఱును వ్యసనపడుచున్నారు. క్రొత్త ఉద్యోగపదవికి బోవునపుడు గొప్పఉదారభావముతో పంచాయతిదాగ్తరు వెండి పతకమును బహుమానము జేసిరి. మేస్త్రి పనిచేయుకూలీలకు వస్త్రధానము కూడ జేసిరి. వీరిస్థానే 12 వ తేదీన కాట్రులుగారు దయచేయుచు రని అనుకొనుచున్నారు.

స్థానికవార్తలు

శ్రీ రామకృష్ణ బాల సన్యాససభ, బెంగులూరు:—ఈ సభవారు బెంగులూరు కంటోన్మెంటు వద్ద ఎల్ల గౌడంపాలెమునందు రామకృష్ణ పరమహంస వివేకానందస్వాముల వద్దం త్యుత్సవమును ఏప్రిల్ 15 వ తేదీన జరుపుదురు. బెంగులూరు రామకృష్ణ ఆశ్రమమునం దున్న స్వాము లందఱును వచ్చెదరు. రాజసభా భూషణ దివాన్ బహదరు కె. పి. పుత్తన్న సెట్టిగారు రధ్యక్షత వహించెదరు.

మాత్యనేరము:—మాత్యయందు నివసించు మాణిక్యం, రాఘవన్, రామానుజులు, వాసు, ఏలుచర, శేంకటస్వామి అనువారు 82 ఏండ్ల ఈడుగల నూతనారాయణరావు అను వతనిని వేంకటేశప్పకొ బీధిలో చంపిని పట్టుకొనబడిరి. ముద్దయిలకును చిన్నస్వామిగ్రామంకి అను వానికిని చాలకాలము నుండి తైర యుండెననియు, గ్రామణికి నూతనారాయణ రావు సాహాయ్యము చేయుచుండెననియు ఆందువలన మాత్య జరిగెననియు సాక్ష్యములనుబట్టి తెలిసెను. కేసు జరుగుచున్నది.

రైలువే ముఖ్యగుచున్నా:—చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్రరైలువే బ్రాక్ కి కూసేజరు ఆఫీసులో ముఖ్యగుచున్నాగా నున్న ఇ. టెక్నికరాగారు రాబోవు 15 వ తేదీన తమ యుద్యోగమును వదలుకొని పోవుచునని తెలియుచున్నది. 14 వ తేదీ సాయంత్రమునందు 4-30 గంటలకు రైలువేకం వెనీ రైలు మున్నగువారు టెక్నికరాగారికి 200 రూ॥ల విలువగల యొక బహుమానము నీయదలంచు చున్నారు. టెక్నికరాగారు యుద్యోగమును వదలుకొనుట విచారకరము.

విశ్వకర్మ మహాజన సభాసంఘము:—ఇటీవల జపానుకు పోయి నేతపనియను రంగులపంపలను పేర్పుకొని తిరిగివచ్చిన విశ్వకర్మ కులజులగుటి. బి. రామస్వామి ఆచారిగారి గౌరవాక్రమ ముత్తుకుమారస్వామి జప్తశిలంగడి వారి వసంతమంటపమునందు సోమవారముసాయంత్ర మొక సభ జరుపబడినది. ఉపన్యాసము లైస వెనుకను వైసంఘము వారితరపున రావుబహదరు త్యాగరాజుపెట్టిగారు ఆగ్రాసనాధిపతి నభినందించిన తరువాత సభ ముగిసెను.

ప్రపంచ యుద్ధచరిత్రము:—గ్రంథకర్త-మత్స్య నూర్యారావుగారు - ప్రకాశముల శ్రీ రాజామంత్రి ప్రగడభుజంగరావు బహద్రులు జమించారు గారు, ఏలూరు. ఈ గ్రంథమునకు వెలలేదు. ఉచితముగ నియ్యబడును-ఇది పద్యకావ్యము బ్రాహ్మ పాకమున నెల్లరకు తెలియదగిన కులభక్తి నతి మనోహరముగను ఉత్సాహ కరముగను వ్రాయబడినది. విషయము ఏదోయొక కొన నుత్పన్నమై మహారణ్యమునందంతకు నలముకొను దవాగ్నివలె యూరొపునం దొక మూలను పుట్టి ప్రపంచ మంతటను వ్యాపించిన ప్రస్తుత మహాసంగ్రామము.

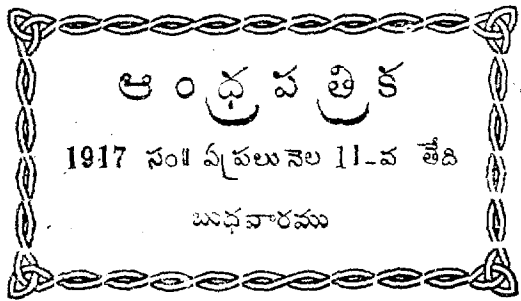
పూర్వవిద్యార్థి:—బ్రిటిష్ కేసులోనున్న నూపరిగుంట మహమ్మదీయ బోధనాపాతకాలయందు 20 ఏండ్ల ప్రాచుముగల గౌను మొహిదీన్ అనునతడు గుడ్డలు, దీపము మున్నగువానిని దొంగిలించెనని బ్రిటిష్ కేసు పోలీసువారు అరెస్టుపట్టుకొనిరి. ముద్దయి యాపాతకాలయం దిదివరకు విద్యార్థిగా నుండెను. నిన్నటి యుదయమున ముద్దయి మహమ్మదీయ హస్తలుకుపోయి ఒకగది తలుపు తెలుకొని లోనికిపోయి దొంగతనము చేయుచుండెను. ఇంతలో ఆగదిలో నివసించువాడు వచ్చి ముద్దయిని చూచి పోలీసువారి కొప్పచెప్పెను. ఈదినము ఎన్నూరు పోలీసుకొర్టులో విచారణ జరిగి ముద్దయికి 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

6 వ తేదీన కంజీవరము పోవుటకై తిరువల్లూరు రైలుస్టేషనుకు 60 ఏండ్లు ప్రాచుముగల బ్రాహ్మణశ్రీ యొకరై పోయెను. కంజీవరమునకు బోవు రైలు లేనందున చెన్నపురికి లోకలుపండిలో పోవుటకై టిక్కెటుకొనుటకై కిటికీవద్దకు పోయెను. ఒడిలోనుండి 1 రూపాయని 100 రూపముల విలువగల కెంపుతో గూడుకొన, నగ నొకదానిని చేతిలో ఉంచుకొనినది. పిదప ఎడమచేతిలో నగమంతుకొని కుడిచేతితో టిక్కెటుకొనుటకై రూపాయతీసెను. దుర్భాగ్య హాకడు ఆమెచేతిని వైకెగురునట్లు కొట్టగ చేతిలో నగ గారి క్రిందపడెను. దానిని తీసుకొనుటకై ఇంకొకతంటరి పరుకై దానినితీయుటకు వంగియుండ వాని గొంతుక వైకెమెగుర్పించి వానిని కదలదీయక దొంగ దొంగని అరజగ దగ్గరవారందరు జేరి ఆమెసామ్యు నామె కిప్పించిరి.

బారిసాలు పట్టణమునకు 80 మైళ్లదూరమున గోయిలూ బజారులో ఒక బొంబు ప్రేలికట్లు వాదనచిచ్చునది. ప్రాణనష్టముకలుగలేదు. మేజిస్ట్రేటు పోలీసు నూపరిం కెండ్లెంటును దరియాపురేయిటకు పయనమైపోయిరి.

విషయానుక్రమిక.

ఆయవక ఆంధ్రమహాసభ	2, 3
కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయప్రతినిధుల సభ	4
స్థానికవాదము	5
ప్రధానవ్యాసములు	
మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము	6
ముఖ్యసమాచారములు	7
విరోధామహాసంగ్రామము	
విదేశతంత్రీవాదము	8, 9
దేశీయతంత్రీవాదము	10
ఇంగ్లీషుతంత్రీవాదము	11, 12

మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము.

భరతఖండమునందు ప్రత్యేకమ సంఘములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లుండుట యనన్య దాయకమని కొందరు, శుభదాయకమని కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. మతమును బట్టి విశ్వవిద్యాలయములను నిర్మించుటవలనను మానవ భ్రాతృత్వభావమునకు ప్రతిబంధక మేర్పడు నని యును విద్యార్థుల హృదయంబులందు సంచలిత భావ మేర్పడుననియును కొందరు తలచుచున్నారు. కాని మతాధారము గల కళాశాలలు విశేషముగ హిందూదేశమునందు గలవు. క్రైస్తవకళాశాల లన్నియును మతాధారము గల కళాశాలలు. ఆ కళాశాలలు దేశాదాయమునుండి కొంత పోషణ మును బొందుచున్నవి. దయానందకళాశాల గురు కులశ్రమము మతాధారము గల కళాశాలలు. సూరనముగ స్థాపితమైన హిందూ విశ్వవిద్యాల యము మతాధారము గల విశ్వవిద్యాలయము. ఎవరిమతమునందు వారి కభిమాన ముండుట సహ జము. క్రైస్తవ కళాశాలలందు క్రైస్తవమతము బోధింపబడు చున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ కళాశాలలందు హిందూ మహమ్మదీయ మత సిద్ధాంతములను బోధించుటయును ధర్మము. మత పరిజ్ఞానమువలన భావములు విశాలములై మానవ భ్రాతృత్వభావము విశాలమగును గాని సంకుచిత ము గాదు. ప్రత్యేకసంఘములకు ప్రత్యేకవిశ్వ విద్యాలయ మేర్పడుటవలనను ప్రత్యేకసంఘము త్వరితగతిన వికసించి ఇతరసంఘముల వికాసమున కుత్తేజము గలుగగలదు. మహమ్మదీయులు వారి సంఘమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకై 20 ఏండ్లనుండి ప్రయత్నించుచు న్నారు. మహమ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధికై అలి గఢునందు 1875 నందు స్థాపించిన విద్యాలయ ము విశ్వవిద్యాలయమునకు మూలస్థానముగ నుండవలయునని మహమ్మదీయులు తలచిరి. సర్ సయ్యదు అహమదు ఖానుగారు స్థాపించిన విద్యా లయము క్రమవికాసమునుబొంది ప్రభుత్వరగతి కళాశాలయై సర్ థియడ్డోరు మారిజనుగారి నిర్వహణము క్రిందను ముంబైకి వచ్చినది. ఆ కళాశాలయం దిప్పుడు కళాశాలా విద్యార్థులకు మహమ్మదీయమత సిద్ధాంతములు సయితము గల ప బ డు చు న్న వి. అలిఘు

కళాశాలను విశ్వవిద్యాలయముగ బరిణమింప జేయవలయునను సంకల్పము మహమ్మదీయ నాయకులకు గలదు. ఆగాఖాను గారు మొదలగు మహమ్మదీయ నాయకులు 1911 నందు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకై చందాలను వసూలు చేయుట కుపక్రమించిరి. మహమ్మదీయ ప్రముఖులు కిరిలక్షల రూప్యముల చందాలను వేసిరి. కిర లక్షల రూప్యములు వసూలైనపుడు పాలకులు విశ్వవిద్యాలయస్థాపనమును జేయుట కంగీకరించిరి. కాని మహమ్మదీయనాయకులకును పాలకులకును విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము నందు భేదాభిప్రాయములు గలిగినవి. మహమ్మదీయ నాయకులు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము పేరునందు మాత్రమే కాకను వ్యవహారమునందును మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమై యుండవలయునని కోరిరి.

ఇది రెండువిధముల సాధ్యము గావలసియున్నది. నిర్వహణమునందు పాలకులకంటెను మహమ్మదీయుల కధికమైన ప్రమేయముండవలయును. అధికారులు వారిబలముతక్కువ కంగీకరింపరని ఇటీవలనిర్ణితమైన హిందూ విశ్వవిద్యాలయచట్టమును నిర్ణీతముగానున్న పాటూ విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును బరిశీలించినపుడు విదితమగుచున్నది. అధికారనిర్వహణము తగినగాని ప్రజలు నిర్వహించెడి విద్యాసంస్థాపనలవలనను విద్యాప్రవృత్తికి మేలుగలుగనేరదు. విద్యాసంస్థలు అధికారాధీనమునందున్నంతకాలము విద్యాసంస్థలు పరిపక్వస్థితికి రాజాలవు ప్రజావికాసమున కివసరమైన జాతీయ గౌరవాది సర్దుబాటులు విద్యాసంస్థాపనల స్వాతంత్ర్యస్థితివలననే గలుగవలసి యున్నవి. ఇందు మహమ్మదీయనాయకులకు అధికారులకును గలిగిన వైర్విధిభావమువలన మహమ్మదీయనాయకులకు విశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునందు గల యత్నాహము తగ్గినది. మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము పేరునకు మహమ్మదీయవిశ్వవిద్యాలయం బైనను క్రియయందు అలిఘుడు విశ్వవిద్యాలయముగ బరిణమించును. అలిఘుడునందు గల కళాశాలలను గాకను నితరప్రాంతములందు గల ఏ పాఠశాలను గాని కళాశాలను గాని విశ్వవిద్యాలయమున కంగములనుగ జేర్చుకొనుటకు వీలులేదు. మహమ్మదీయుల కీ భావము బాత్తుగ సచ్చుతము గాదు. పాలకు లీ మాగ్నాతిక్రమణమును జేయుటకు వీలులేదని దృఢముగ చెలిపిరి. హిందూ విశ్వవిద్యాలయపద్ధతినే మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపితమగు నని పాలకులు తెలియజేసిరి. విశ్వవిద్యాలయములు రెండును స్థానికవిశ్వవిద్యాలయములుగ బరిణమించును. హిందువులు “నూకల కేర్చినప్పుడతప్పుడుతో సంతృప్తిపొందినది” అను లోకోక్తి ననుసరించి పాలకుల నిర్ణయములకు లోబడి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించిరి. ఆ ప్రతిష్ఠ మనమోహనమాలవ్య సుందరలాలు దర్బంగ మహారాజులకు దక్కినది. మహమ్మదీయులును పేదయుండిన ప్రయోజనము గలుగదని పాలకుల నియమానుసారముగ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమున కంగీకరించుచు రని గ్రహించుటకు సూచనలు గలవు. ఈ విషయమును నిర్ణయించుటకై 1916 ఏప్రిలునం దొక యువసంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. ఆ యువ సంఘము హిందూ విశ్వవిద్యాలయపద్ధతి ననుసరించి మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుటకు పాలకులను గోరుట సమంజసమని నిర్ణయించినది. మహమ్మదీయులు విచారణాంతమునందు ఇతర కళాశాలలకు విశ్వవిద్యాలయమున కంగములనుగ

జేర్చుకొనుట యవసరమని కోరిరి. పాలకు లీయే మతము నంగీకరించుచురని తోచదు. నియమితమైన యువసంఘమునందు 102 మంది విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమున కనుకూలురుగను 53 మంది ప్రతికూలురుగను నభిప్రాయముల నిచ్చిరి. మహమ్మదీయ సోదరు లీసమయమునందు నిష్ప్రహతన వహించి మిన్నకుండిన ప్రయోజనము గలుగదు. కార్యపరతంత్రులైనగాని ప్రయోజనముగలుగదు. మహమ్మదీయనాయకులు కార్యోపక్రమణమునకు బూనుకొని హిందూ విశ్వవిద్యాలయము వలె మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమును వారి సంఘాభ్యుదయమునకును దేశభాభ్యుదయమునకును కొంత వరకైనను నుపచరించు నటులు పాటుపడుట శ్రేయస్కరము. పాలకులు మహమ్మదీయులను సంప్రీతులను జేయుట సమంజసము.

కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణసభ

జాతీయ రాష్ట్రీయ మండల రాజ్యాంగసభల కనుబంధముగ సంఘసంస్కరణసభలును గూడుట యాచారమైనది. కాని సమావేశములవలనను విశేషమైన ప్రయోజనము సంఘమునకు గలుగుచున్నదని నిశ్చయించుటకు వీలులేదు. సభాభ్యుత్థుల యువన్యాసములు చర్చలు తీర్మానములు సభను ముగింపజేయురు. ఉపన్యాసములు కొందరగు తాత్కాలికముగ నైనను నుద్బోధమును గలుగజేయవచ్చును. కాని సభముగిసిన వెనుకను నుద్బోధమును చల్లబడును. ప్రజలహృదయంబులందు గలిగిన యుద్బోధము చల్లబడకుండుటకై సంఘసంస్కరణాభిమానులు నిరంతరము పాటుపడిన గాని సంఘసంస్కరణసభలవలన ప్రయోజనము గలుగదు. సంస్కారమునకు రెండు ప్రయోజనములు గలవు. మొదటిది జ్ఞానోదయము రెండవది కార్యపరత్వము. జ్ఞానోదయమునకు యథార్థమైన స్థితిని గనుగొనుట సాధనము. తాను మంచినస్థితి యందున్నామని నమ్మిడివారలకు జ్ఞానోదయము గలుగుట కప్రసాధ్యము. వీరికే 19వ కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణసభ కధ్యక్షులైన ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు మిథ్యాసదాచారులని నామనిడిరి. మన సంఘము కృతయుగమునందు రామరాజ్యము నందు శుభస్థితియందుండినను కలియుగమునందు ఆంగ్ల పరిపాలనమునందు వికలస్థితియందున్నది. వికలాంగములను బాగుజేయుటయే సంస్కారమునకు ప్రయోజనము. వికలాంగములే లేనియెడల మన శుభస్థితికి భంగము గలిగియుండదు. సంస్కరణమనసరమైయుండదు. సంస్కరణావసరమును సంస్కరణసభలే చెప్పక చెప్పుదున్నవి. సంస్కరణప్రయోజనము బాగుజేయుటగాని నాశనము చేయుట గాదని నిజసంస్కర్త యైన లక్ష్మీపతి గారిటులు తెలిపియున్నారు.

భరతఖండమునందలి ప్రాచీనమైన నాగరకళ మనకొక పెట్టువికొట. దాని పునాది అనంతమైనది. ఈ కొటను పగుల గొట్టి నశింపజేయు ఔచ్యుతి నసాధ్యము. ఇందు ప్రపంచమునందన్ని దేశములవారికి నేర్చుకొనదగిన విషయము లనేకములు ఇమిడియున్నవి. దేశభక్తియతులమై మనము చేయవలసినపని యట్టి అపూర్వనాగరకళను వృద్ధిపొందించుటకు గాని దాని నశింపజేసి క్రొత్తదానిని పుట్టించుటకు గాదు. మనలో పాతుకొనియున్న సుగుణపుంజములు చెడిపోకుండ కాపాడుటయు మన యభివృద్ధికి కావలసిన మాత్రలాలంకారముల దెచ్చి పెట్టుకొనుటయు మన కర్తవ్యము. ఇట్లు చేయుచున్నపుడు సంఘసంస్కర్తలకు పూర్వాచారపరామర్శలతో అవసరముగ తగ్గలాడుట యుక్తము కాదు.

ప్రజలు భావములం దేశీభవించినపుడ కార్యములం దేల యోగ్యవింపరను సూత్రము

కార్యకర్తలకు గలుగుచున్నది. రామరాజ్యమును ధర్మయుగమును స్థాపించవలయునను సంకల్పము, పూర్వాచారపరాయణులకు సంస్కర్తలకు సమానములు. మనము ధర్మయుగమునందును రామరాజ్యమునందును నివసించి యుండలేదని ఉభయపక్షముల వారికిని దెలిసియున్నది. మన యవివేకమునకు మన వాద్యధ్యమునకు మన పరాధీనమునకు మన యనారోగ్యము నేకు మన దురాచారములకు మన వికలత్వము గారణమని మన మందరమును నెరిగియున్నాము. ఆవికలత్వముచేయునగాని మనము బాగుపడ మనియును ఎరిగియున్నాము. నమ్మిన దానిని జేయక నిర్విణ్ణత్వమును వహించుట మనకు తల్లిపాలతో నభ్యాసమైనది. ఆ యభ్యాసమును విసర్జించుటయే సంఘసంస్కరణమును జేయుటకు మార్గము. తన కుటుంబమును తనవంశమును తన సంఘమును తనజాతిని తనదేశమును సేవించి బాగు చేయుట కవకాశము ప్రతిమనుజునకు గలదు. ఆయవకాశములను నుత్సాహముతో వినియోగపరచుటయే సంఘసంస్కరణము. స్త్రీ పునర్వివాహాదీక్షను వహించిన వీరేశలింగం పంతులు గారు విద్యాసాగరులు మాత్రమే సంఘసంస్కర్తలని నిరుత్సాహపడవలసిన యవసరము లేదు. ప్రతిమనుజునకును సంఘసేవనుజేయుచు సంస్కరణమును జేయుట కవకాశము గలదు. ఈవిషయమై లక్ష్మీపతిగారి హితోపదేశము చక్కగ నున్నది.

“ఏకులమున బుట్టినవాడైన నేమి, దగ్గిరుడైన నేమి, భాగ్యవంతుడైన నేమి, తన యావచ్చుకొని సంఘాభివృద్ధికారకు ధారపోయుటయే సంఘసంస్కారము. ఒకడు విధిబడి పెట్టుకొని బీదపిల్లలకు యమవు చెప్పడు. మరియొకడు కల్లుడుకాణములకు పోవుచోలకు కూడదని సలహానుచ్చి త్రాగుడు మాన్పించును. మఱియొకడు క్యరసానువాదములకు మంచివిత్తములు తెప్పించి యిచ్చి భూములపంటల నిభివృద్ధిజేయును. ఇంకొకడు వికలాంగులకు కోసలకు ఆశ్రయమిచ్చి యుపచారములు చేయును. ఇంకొకడు ఆరాధలకు స్త్రీలకు విద్యలకు కళాశాలలను నిర్మించును. ఇట్లు కొద్దిపని మొదలు గొప్ప పని వరకు ఉచితశక్తితో మనఃపూర్వకముగా చేయుచు దేశసేవను చేయుటయే సంఘసంస్కారము.”

సంఘము విశాలమైన దూపమును గలిగియున్నది. అందు మానవుల దుఃఖములకు గారణంబులై దురాచారంబులు దుష్కార్యములు దుష్కృతలు పర్యాప్తంబులై యున్నవి. సంఘమునందు పాతుకొని సంఘకార్యమునకు గారణంబై మర విశ్వాసగరవంబులకు ప్రతిబుధకంబులైన దుర్మయంబులను తొలగించుటయే సంఘసంస్కరణము. అట్టి సంస్కరణమును జేయుటకు ప్రతిమనుజుడును నన్నడు, సమగ్రుడు. సంఘము నుద్ధరించుటకై భక్తి శ్రద్ధలతో జేయబడిన స్వల్పకార్యమును మహాత్కార్యమును ప్రీతిపూర్వముగ సంఘము పరిగ్రహించుచున్నది. భగవంతుడు భక్తిపూర్వముగ నొసంగిన పుష్పముతోను పత్రముతోను సంతృప్తిని జేచి కామితార్థంబుల నిచ్చుచుండును. సంఘమును భక్తిపూర్వముగ జేరిన సేవను స్వీకరించి కామితార్థములను ప్రసాదింప గలదు. లోకమునందు సకల సంస్థల మానవజాతీయ సాభాగ్యనిర్మాణమునకై ఏర్పడినవి. జాతీయసాభాగ్యమునకు ప్రతిరూపములైన యాచారవ్యవహారములను నవి నూతనములైనను ప్రాచీనములైనను బాగుజేయుటయే సంస్కరణము. ఈ సంకల్పమును సాధించుటకై ప్రతిమనుజునకును ననుదినమును కొలదియో గొప్పయో సేవను జేయుట కవకాశములుగలవు. ఆయవకాశములను మానవజాతీయ సాభాగ్యమునకు వినియోగించుట మరలకు పవిత్రమైన ధర్మము.

అయిదవ ఆంధ్రసభాధీపత్యము.

ఆంధ్రసభకు సభాధీపతిని నిర్ణయించుటకు గురించి నిన్నటి యాంధ్ర పత్రికయందు ప్రకటించిన సుపాదేశము వ్యాసమును పురస్కరించుకొని ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారు వ్రాసిన లేఖను వేరొకచోట ప్రకటించితిమి. ఆలేఖ యందు లక్ష్మీనారాయణగారు సంపాదకులు తెలుపని కారణంబులను స్వకపోలకత్వితంబులను సంపాదకున కారోపించుట విచిత్రముగ నున్నది. వ్యాసమునందు నరసింహరాజుగారి యధ్యక్షతను ప్రోత్సహించుచు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు “ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణ గారొక లేఖ యందు నూచించినట్లులు కార్యదర్శి కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారును, సభాధీపత్యమును వహించుటకు సకల విధముల తగియున్నారు. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారికి సభాధీపత్యముకంటెను నాంధ్రసభానిర్వహణము ప్రియతరము. సభానిర్వహణమునకు కార్యదర్శి యుపదేశములు అనుభవము పరమప్రయోజనములై యుండును. వర్తమానస్థితియందు కార్యదర్శిత్వమును సభాధీపత్యమును భిన్నవ్యక్తులు నిర్వహించుట సభయొక్క విజయమునకు సాధనముగాన సభాధీపత్యమును నరసింహరాజుగారి కొసగుట శ్రేయస్కరమని తోచుచున్నది.” అని వ్రాసియుంటిమి. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారును సభాధీపత్యమును వహించుటకు సకలవిధముల తగియున్నారు. అని వ్రాసినపుడు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి యధ్యక్షతను గురించి మాకును భిన్నాభిప్రాయము లేదని విదిత మగుచున్నది. నరసింహరాజుగారికి గల యధ్యక్షత యితర నాయకులకు లేదని వ్యాసమునం దెచ్చుటను వ్రాసి యుండలేదు. నరసింహ రాజుగారిని గురించి వ్రాసినందున వారి యధ్యక్షతను దెలుపుటయవసరము. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారికి వ్యక్తిత్వముగాని కార్యనిర్వహణసామర్థ్యముగాని లేదని వ్యాసమునం దెచ్చుటను వ్రాసియుండలేదు. వేంకటప్పయ్య గారిపట్ల మాకుగల సదభిమానమితరుల యభిమానమునకు తీసిపోదు. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి యధ్యక్షతను గురించిన సూత్రము వ్యాసమునందు లేదు. “తక్కినవారికి సభాధీపత్యముకంటె ఎక్కువ ప్రేమ గలదని ఆంధ్రపత్రిక నూచించినట్లు నే భావింపను” అని భేదిభావమును నారోపించుటకు న్యాయవాదులు సమర్థులు. కార్యదర్శిత్వము వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి సభాధీపత్యమున కడ్డంకి యని ఆంధ్ర పత్రికయందు వ్రాసియుండలేదు. ఆంధ్ర పత్రిక యందు నూచించిన కారణంబులను లక్ష్మీనారాయణగారు బుద్ధిపూర్వకముగ వ్రాసికొ పారబాటున వ్యాసమును శ్రద్ధతో జనునక వ్రాసికొ తెలియకున్నది. నెల్లూరు పురమునందు ఆంధ్రోద్యమముపట్ల భేదాభిప్రాయములు గలవుగాన సభానిర్వహణమునకు కార్యదర్శి యుపదేశములు అనుభవము పరమప్రయోజనము లనియును, వర్తమానస్థితియందు కార్యదర్శిత్వము సభాధీపత్యము భిన్నవ్యక్తులు నిర్వహించుట సభయొక్క విజయమునకు సాధనమనియు కారణములు తెలుపబడినది. ఇంతియోకాకను వ్యాసాంతమునందు “అపారమైనయత్సాహభిమానములు గల యుధయుల యొక్కయు చేరికవలన సభ జయప్రదము గ జరుగుట కధికమైన యవకాశములు గలుగగలవు” అని వ్రాయబడినది. ఉభయులకును నపారమైన యత్సాహభిమానములు గలవని వ్రాయబడినది. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు సభాధీపత్యమున కర్హులనియును కాని వారి కార్యదర్శిత్వమువలన నీయును సభ కధికమైన ప్రయోజనము గలుగుననియును వ్రాయబడినది. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి కార్యదర్శిత్వ మియ్యేమిగాని ముందుగాని వారిసభాధీపత్యమునకంటెకమని వ్రాసియుండలేదు. అది లక్ష్మీనారాయణ గారు కల్పించిన సిద్ధాంతముగాని మాసిద్ధాంతము గాదు. బుద్ధిపూర్వకముగ కల్పించిన సిద్ధాంతముల కితరులు బాధ్యులుగాదు.

లక్ష్మీనారాయణగారి లేఖలోని రెండవభాగమునందు ఆంధ్రవ్యక్తి ఆంధ్రమాత, ఆంధ్రజాతీయ, ఆంధ్రపుత్రులు మొదలగు పదములు వెక్కులు గనుపడుచుండుననియును అవి భారత వ్యక్తిత్వమునకు భంగకరము లనియును దానికి దృష్టాంతముగ నాంధ్రపత్రికలోని వాక్యముల నుదహరించిరి. “ఈ సంపూర్ణాభిమానము ఆంధ్రవ్యక్తికి సాధ్యముగాని ఆంధ్రోత్తరవ్యక్తులకు సాధ్యముగాదు. ఆంధ్రోత్తరులు ఆంధ్రమాతృరూప సుదర్శకమును నాంధ్రపుత్రుని కిదిని జేయజాలరు..... యాంధ్ర పుత్రుని సభాధీపతిగ నియమించుట సభావిజయమునకు సాధనము” ఇది విరాపభావము. ఇది ఆంధ్రవ్యక్తికి విరాపభావమని చెప్పట సాహసము. భారత జాతీయతను గుంచి వ్రాయునవసరము లేనపుడు రెండవ పక్షమును గురించి వ్రాయుటకు ప్రసక్తిలేదు. రెండవపక్షమును గురించి వ్రాయుటకు ప్రసక్తి యున్నపుడు దాని నిరసించిన దోషారోపణమును జేయవచ్చును. ఉట్టికెక్కనమ్మ స్వర్ణమున కేక్కునాయును లోకోత్తీనక

జనులకు విదితము. భక్తి తన సంఘముతో నారంభమై తన జాతీయంబు లీన మగుచున్నది. తనసంఘమును ప్రేమించుట తనజాతీని ద్వేషించుట యనుట యసంగతము. స్త్రీరాముని పితృభక్తిని మానవ ద్వేషమనుట సాహసము. ఏపక్షవర్ణన మన నరమైనపుడు ఆపక్షపు ప్రతిభ కొని యాడబడును.

మాంస భోజనము.

సాత్విక రాజున తానుసాహారములని ఆహారములు త్రవిధములనియు వీనియందు సాత్వికాహారము శ్రేష్ఠమనియు మనవెద్దలు శాస్త్రములందు వ్యాసీయున్నారు. మద్యపానములు తామసాహారములని చేరినవనియు కేవలము వర్జనీయములనియు పూర్వులు నిశ్చయించిరి. వర్జనీయములని నుడువ బడిన వాని నన్నిటిని వర్జించినను వర్జింపకున్నను “మద్యం చ పలంఛైవ - గుంజనం - లకు నద్యయం” వీనిని ముఖ్యముగ వర్జింపవలెనని వారు ఖండితముగ వ్రాసిరి. మాంసమును తినుట - కల్లుత్రాగుట - గంగా యిని పీల్చుట - వెల్లుల్లిని నీరుల్లిని తినుట బాత్తుగా కూడదని దీనివలన దేలుచున్నది. సత్త్వికభివృద్ధి యగుటయే ప్రధానాశయమును దృష్టితో బ్రాహ్మణుల కిట్టి విధి నిషేధములను వాచేర్చుచిరిగాని షాత్రువు వ సరమగు త్త. త్రియులకు రాజసాహారము వర్జనీయము కాదనియు వారు వానప్రస్థాశ్రమమును స్వీకరించినపుడు రాజసాహారమును పరిత్యజించి సాత్వికాహారమును నవలంబించవలెనని మనవెద్ద లేస్తరచిరి. మద్యపానము సర్వవిధముల అనర్థదాయకమని నవీన పాశ్చాత్యశాస్త్రజ్ఞు లందరును గూడ నిర్ధారణ చేసియున్నారు. ఇది నిర్వివాదాంతమైనది. మాంసభక్షణమువలన క్రోధము హేమ్యమనువిషయము నిపుడు పాశ్చాత్యపండితులు నిర్ధారణ చేయుచున్నారు. ఆంగ్లదేశీయులు మాంసమును హేమ్యుగాభిజింఛెదరు. పరాసుదేశీయులు వారముదినములలో తినుమాంసమును ఆంగ్లదేశీయులొకదినమున తినును. కాన ఆంగ్లేయులకు క్రోధము మొండు. పరాసువారు మాంసమును స్వల్పముగ తినెదరు. వారు పండ్లను, శాకములనుకొద్దిగ చేపలను మాంసమును తిరుదు. దీనివలననే పరాసువారు చాల వివరముగలవారుగా నున్నారు. జపానువారు ఈవిషయమున అగ్రగణ్యులుగా నున్నారు. వారిలో హేమ్యులందీ వరిఅన్నమును, పండ్లను, చేపలను, మధురపదార్థములను భుజించెదరు. కాననే వినయవర్తనమునందు వీరి కేవలము నీకుగాదను విభ్యాతి విశ్వవ్యాప్తమైనది. జపాను దేశమున రాజమాంసములందు ప్రజలు కొట్లాడుట ఎన్నడును జరుగనే జరుగదు. నహనమును వినయమును జపానువారియందు దధికముగ గోచర మగును. దీనికంతకును పర్యవసానమేమనమోంసము తినుటవలన తాత్కాలికోద్రేకము కలుగును. ఆయుర్వేదకమదగినంతనే చీకాకు కలుగును. కోపము మొందెదగును. మాంసమును హేమ్యుగా తినువారి కందరికిని దురాగ్రహము సహజముగ నుండునని దీనివలన స్పష్టమైనది. మాంసము వర్జనీయమని నిరపదించి. మాంసము తినినచో దృఢశక్తి కలుగునను వాదము నిరాధారమని ఇదివరకే ప్రాధెనరు రామమూర్తి నాయుడుగారు మున్నగు పలువురు విద్వాంసులు నిర్ధారణ చేసియున్నారు. కాన ఆరోగ్యమును జేహదాధ్యమును వినయ సౌజన్యములను కోరువారు. మద్యము మాంసము గుంజనము లకునములు. కాఫీ-టీ-కోకో-పొగమట్ల-వర్జ్యము- హుక్కా-మున్నగు తాత్కాలికోద్రేక సంజనకములగు వస్తువులను ముఖ్యముగ పరిత్యజింపవలెనని నూచించుచున్నాము.

కార్యేగాలి మహిళావిద్య విద్యాలయము

ఈ విశ్వవిద్యాలయమున 1918 వ సంవత్సరము జూను నెలలో జరిగిన ప్రవేశపరీక్షయందు కృతార్థులైన 4 గురుయువకులు ప్రథమశాస్త్రపరీక్షకు దరువుచున్నారు. 25 రామకృష్ణభండార్కురుగారు భాగ్యలరుగాను మాం పరంజిపిగారు నైను భాగ్యలరుగాను నియోజింపబడిరి. గతవత్సరము జూను నెలలో మొదటి నె నెటుసభ జరిగినపు డనియోజనము చేయబడినది. రెండవ సభ ఈసంవత్సరము జూను నెలలో జరుగును. 50000 రూపాయలు విరాళములును, 10000 వార్షికములును, వాదానము చేయబడెను. వార్షికముల వలనను విరాళముల వలనను వచ్చినసొమ్ములలో వ్యయము 3300 పోను 30000 శాత్యకనిధికి చేర్చబడినది. చందాలనిచ్చినవారిలో 100 కి 20 చుండి నందాలనిచ్చుక తిరస్కరించి వి. పి. లనుత్రిప్పిసేసిరి. 1918 వ సంవత్సరము జూనునెల నాటికి కళాశాలయందు దర్శితరగతులును పూర్తియగుననియు 1919 వ సంవత్సరము జూనునెల నాటికి పట్టపరీక్షనిచ్చిన మొదటి తెగవారు దేశసేవకు సంస్కలగుదురనియు నూహించుచున్నారని విశ్వవిద్యాలయము వారి రిపోర్టు వలనతేలుచున్నది.

బ రో పా మ హా నం గా మ ము

ఆస్త్రియా-బల్గేరియాలు అమెరికాతో మైత్రిని వదలుట.

బ్రెజిలు వారు జర్మనీ తో మైత్రిని వదలుట.

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

హిందూ దేశమునకు నూలు బట్టలు.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— బొంబాయికి స్త్రీమరులలో పంపబడుటకు 8 లక్షల పానులు వెలగల 20000 పేకేజీల నూలు బట్టలు నిలువబడి యున్నవని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో బ్రెజిల్ గారు నడిపిరి. వీనిని పంపుటకు ఏర్పాటు చేయబడు నుగాని స్త్రీమరులు చాలకుండుటచే నిట్టికముందు నిలుపబడవని నేను చెప్పజాలనని సర్. బిట్టా. మనీగారు నడిపిరి.

నౌకారక్షణము.

నార్స్ బుక్, ఏప్రిల్ 10:— శత్రువుల అంతగ్రాములు హాంబుర్గులోనున్నవని దాడిసలపకుండ చేయుటకు ఊలకోటకును ఓల్బుపోయింటును వంతెననుమధ్య ఉక్కువల అమర్చబడినది. ఇది సముద్రముఖమును ఆవరించును. మన్రోకోటకును ఓల్బుపోయింటును కొంతవరకు నార్స్ బుక్ ను కాపాడును. అంతగ్రాములు చెన్నకు చేరినవిచ్చి బార్మి మారు వాషింగ్టన్ లకు పోవుట కభ్యంతరము కలుగదు. ఈ రెండునగరములను కాపాడుటకు వలచేయబడవని తెలియుచున్నది. ఈ వలచేసి ననంగతి దొరతనమువారు ప్రకటించువరకు నెవరికిని తెలియలేదు.

నౌకాదళమువారి అనుమతిలేకుండ ప్రయాణికుల నౌక లీనలను దాటిపోగూడదు.

వైమానికుని మరణము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— సెప్టెంబరులో మొదటి జష్టి నును నేలగుల్చిన రావిన్ను గారు కనబడలేదు. చనిపోయె ననుకొనుచున్నారు.

ప్రాన్సు

గొప్ప యుద్ధవర్ణన

లండను, ఏప్రిల్ 9:— ప్రధానకార్యాలయము దున్ను యాటరువిలేజుకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:— తెన్ను నుండి సెంటు క్వెకెటిక్ కెదురుగ యుద్ధము ప్రబలముగ జరుగుచున్నది. ఈ గోజంతయు మాకు జయకరముగనే యున్నది. మా సేనలు చాల ముఖ్యప్రదేశములను స్వాధీనము చేసికొనెను. గుంపులుగుంపులుగ శత్రువులను బంధించి మా సైనికులు మా స్థలములకు తీసికొనివచ్చుచున్నారు. ఒక మధ్యాహ్నముననే 3,500 మంది పట్టువడిరి. మాకుమాత్రము యధోప్రకారముగ స్వల్పనష్టములు సంభవించినవి. యుద్ధము దినదినము తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. ఇప్పు డింతలో మేము జయశీలరుమని చెప్పుగూడదు. కాని మా కాల్యములు విచ్ఛల విడిగ శత్రు సేనాముఖమును చొరబడి శత్రువులను భీభత్సము గావించుచున్నవి. కార్యక్రమప్రకటన ననుసరించి యుద్ధము రగులుచున్నది. ఆర్రాసువద్ద శత్రువులు బలపరాక్రమముల సన్నిధిని జూపి భయంకరముగ మా సేనల నెదిరిపోరి. నలు ప్రక్కలను శత్రువులు మా సేనలచే ఆవరింపబడినను కొన్ని ప్రదేశములను మాత్రము శత్రువులు ఇంకను కొన్ని స్థానములందుండి పోరుగలుపుచున్నారు.

బ్రిటిషు వారి ప్రకటనము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— విమానుగట్టనద్ద నేను మధ్యాహ్నము పోరి శత్రువులను తరిమితిమి. పాంపాగ్రామమును పరిసర ప్రదేశమును దూతక మయ్యెను. సోమవారమునాకు స్పార్క్స్ పుట్ట దక్షిణములందు 9000 మందిని 40 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. తెనగ్రామకు హాల్లేకోటలకు మధ్యనున్న పీఠభూమినుండి శత్రువులను తరిమితిమి. రణరంగమం. దంతటను పోరు జరుగుచున్నది. రాత్రివేళ ఇరవెనుకు తూర్పున శత్రువులు బలముగ తలపడగ తరిమితిమి. అని మార్షలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

యుద్ధమందు బండ్లు (ట్రాంకు) ఉపయోగపడుట

లండను, ఏప్రిల్ 10:— శత్రువులకంటె కొంచెము చిన్నది యగు హాంబుర్గులోటను అచటి కావలి పూలములను గూడ బట్టుకొంటిమి. హాంబుర్గును దగ్గరగానున్న తంతిగొట్టములపై ఈ (ట్రాంకు) బండ్లు ఎక్కుటచే హాంబుర్గులోట స్వాధీనమైనట్లు తెలియుచున్నది. కేఫ్ కుకొండ చరితుగుండా బోవు యినుప దారిని సులభముగ దాటితిమి. ఇనుపదారిదగ్గరనున్న బోయన్ డీలా వెలయినకా బ్లాగును పట్టుకొంటిమి. 1914 సం॥ శతకాలమునుండి జర్మనులు ధ్వంసము గావించుచున్న ప్రదేశ ములన్నియు మా స్వాధీనమందే యున్నవి. బాంబులను ప్రయోగించు మా సైనికులు జర్మను సేనలను ఇచ్చోటనుండి వెడల గొట్టుచున్నారు. కనేడియనులు మాత్రము విమోచన త్రుతిత్రముగ పోరిరి. కాని శత్రు బలము మాబలము సమాన మైపోయినది. ఈ యుద్ధమందు విచిత్రాంత మేమన:— మాకు గొప్ప ఫిరంగులుండుటయే. మా ఫిరంగులు గురిలో నున్న శత్రువుల దుర్గములను కండకములను తడితర రక్షక స్థలములను తునియులు తునియులుగ జేయబడు చున్నవి. రణరంగమం దెచట జూచిన మా ఫిరంగుల కోలాహలమే. చాల చోట్ల శత్రు సేనములకు మా మందు గనులచే తగులబెట్టితిమి. మా సైనికులు ఉత్సాహులై గొప్ప నమృతము కలిగియున్నారు. వీరికి వైద్యమించుకయు చెడకుండుటయే గాక నిరభ్యంతరముగ విజయము గలుగునను గొప్ప నమృతముకూడ కలిగియున్నది. శత్రువుల సాయ మనసరమని జర్మనులు విరామము లేకుండ తంతివార్తల సంపుచున్నారు. ఈ దినమున యుద్ధమునకు అభ్యంతరము హెచ్చుకలుగ లేదు. గాలి మాత్రము వైమానికుల పనికి ఆటంకము కలిగించినది.

మిత్రమండలివారి జయనూచకములు.

వాస్తవముగ బ్రిటిషువారి వసంతయుతువు యుద్ధము చాల అనుకూలముగ నేయున్నది. మిత్రమండలి వారికి జయ ముచేకూరట తథ్యమని ఆటాలగోపాలముగ జనులందరును ధృవముగ నిశ్చయించుచున్నారు. ఎప్పుడెప్పుడని ప్రజలు విజయ మనకయి ఎదురుచూచుట.

భయంకరమైన ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 9:— అనేక స్థలములందు వాతావరణస్థితులు బాగుండక పోయినను ఉభయ పక్షముల నాయకు శత్రువులతో యుద్ధము జేసిరి. రియ్యనకు వాయవ్యముల యందును దక్షిణభాగముల యందును జర్మనులు ముట్టడించిరి. కాని విఫలమైరి. మెయిన్ క్లూడి హం ఫెసు ప్రాంతమునందు కొంచెము మందుకు సాగితిమి.

కెనడా వారు విమిగుట్టలను పట్టుకొనుట

లండను, ఏప్రిల్ 10:— నిర్వీర్యతవిధి ననుసరించి పోరు జరుగుచున్నది. హెరిస సర్. కోజిలు మొదలు గివెంసీ ఎస్. గో హాలువరకును అగ్నిచోట్లను శత్రువుల స్థానములను పట్టుకొంటిమి. విమిగిట్టెమున్నగు కండకములగుదుల మదయ మున కెనడా వా రాక్రమించిరి. తక్కిన స్థానములను మే మా క్రమించితిమి. మధ్యాహ్నమువరకు 5:16 మందిని పట్టుకొంటిమి. వీరిలో 119 గు రుద్యోగులు. తక్కించలవలసినవా రింకను పెక్కుమందిగలరు. ఎక్కువనష్టము బహిర్య సేనకు కలిగినది. చాలఫిరంగులు మాకు దొరికినవి.

హాల్లినుకోరు అడవివంకను ముందుకుపోయి డెమికోరును పట్టుకొంటిమి. సెంటు క్వింటనువంకను పోల్టూలి వెర్మ్యూరులు వశమైనవి.

ఆదివారము నాడు అధికోత్సాహముతో విమానములు రాడి సల్పివవి. ఫిరంగులకు బాగుగా తోడుబడినవి. శత్రువి మానములలో 19 నష్టమైనవి. మా విమానములు 10 కనబడుట లేదు.

జర్మనుల ప్రకటనము

అర్రాసు యుద్ధము నేడు (9వ తేది ఉదయమున) ప్రారంభమైనది. చిల్లర యుద్ధములు జరుగు చున్నవి.

చక్రవర్తి సందేశము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— నిన్నటి విజయమునకు విశ్వ మంతయును వికాస వంతమగును. మిక్కిలిగ కోరబడుచున్నవి మీ గుట్టను పట్టుకొనుటవలన కెనడా వారు భూతిని గడించి. నేను మిమ్ముల నందరి నభినందింతు చున్నానని బాల్బి చక్రవర్తి గారు మాన్షలు హేగుగారికి తంతి నంపిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— కోసి అడవికి తూర్పుగ ముందుకు పోతిమి. సోమనన్న ప్రాంతమున ఫిరంగులను కాల్చిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి యుత్తరువు.

లండను, ఏప్రిల్ 8:— వెండిని నిలువబెట్ట గూడదని దొరతనమువా రాజ్ఘాపించిరి. 220 లక్షల పానుల నోట్లను ప్రకటించిరి.

బాల్కను

బాల్కను రంగము

లండను, ఏప్రిల్ 10:— మొనాస్టరు సెర్బ్ ప్రాంతమున ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. జర్మనులు ఫిరంగులను గాల్చి రమ్యవారిని. తలపడరాగ మేము నివారించితిమని పరాసువారు తెలిపిరి.

కలకత్తా మార్షావర్తములు యుద్ధములునకు 72 లక్షల నొసగిరి.

అమెరికా

ఆస్త్రియా అమెరికాలకు మైత్రి చెపుట.

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 9:— ఈ నెల 8వ తేదీని ఆస్త్రియా వారు అమెరికా వారితో సెయ్యమును వదలిగని స్వీట్జర్లండు మంత్రి అమెరికానుండి తెలిపెను. ఆస్త్రియాలో అమెరికా వారి వనతులను స్వేయించువారు పరిశీలించెదరు. అమెరికాలో ఆస్త్రియావారి వనతులను స్వీకృతమున పరిశీలించెదరు తోచుచున్నది. యుద్ధప్రకటనమున కిది ప్రారంభవర్త. టర్క్ బల్గేరియాదేశములవారుగూడ నిట్లే చేయగల రుకొనుచున్నారు.

నౌకలను వశపరచుకొనుట.

అమెరికా శత్రువులలోని ఆస్త్రియా నౌకలను వశపరచుకొనిరి. ఒకనౌకలోని యంత్రములన్నియు కిధిలుమైయున్నవి.

బల్గేరియా వారు మైత్రిని వదలుట.

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 10:— బల్గేరియా వారు అమెరికా వారితో మైత్రిని వదలిరి.

ధన-ఆహార-ఆయుధసహాయము.

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 10:— ఈ నెల 12వ తేదీని డిమోక్రటు వాదుల నాయకులు ప్రతినిధి సభలో 50 కోట్ల డోలరులను కోరుచు శాసనము నుపసాదితురు. ఈ మొత్తమునుండి 30 కోట్లు మిత్రమండలి కియ్యబడును. తక్కిన 20 కోట్లను అమెరికా యుద్ధవ్యయములకు పయోగింపబడును. మిత్రమండలికి ఆహార ఆయుధపదార్థములను పంపుటకు శాసనము త్వరలో నామోదింపబడును.

యుద్ధసంఘము.

యుద్ధవిషయములను చర్చించుటకు డెమోక్రటు వాదులు 7 గురును రిపబ్లికన్ వాదులు 5 గురును సభ్యులుగాగల కాంగ్రెసు సంఘము నేర్పరుచుటకొక తీర్మానము పాపాదింపబడినది. యుద్ధకాలమున యుద్ధసామగ్రిలను నాశనముచేసిన వారికి 3 మొదలు 10 ఏండ్లవరకును ఖయ్యువిధించుట కొక తీర్మానమును నె నెటువా రామోదించిరి.

బ్రెజిలు-జర్మనీ.

రయోజిజిన్కో, ఏప్రిల్ 10:— జర్మను మంత్రితో సంభాషించుటకు బ్రెజిలు విదేశమంత్రి డాక్టరు ముల్లరుగారు నిరాకరించిరి. విదేశములను రాయభార మంపుట కొక స్త్రీయను సిద్ధపరుచుట ముల్లరుగా రాజ్ఘాపించిరి. పిమ్మట ముల్లరుగారు యుద్ధ మంత్రిగారితో ముచ్చటించిరి. పరనా నౌకను ముంచిన వివరములను తెల్వరలే నని పారిసు నగరమున నున్న బ్రెజిలు మంత్రికి తంతినార్త నంపిరి. ఈ వివరములు తెలియగనే జర్మనులతో మైత్రిని వీడెదరు. పిమ్మట జర్మనుల నౌకలను వశపరచుకొనెదరు.

లేనిపోని | పకటన

“మల్లాది పిల్లకవి అల్లరి”యను పేర్ని కతో ఒకానొక
పుస్తకమును మదీయనామమున ప్రకటింప కొందరికి పంచివేల్చు
చున్నారు. కాని ఆ గ్రంథవిషయము నా కేమియు దెలి
యను. నేను ప్రకటించినదియు కాదు. కడపటా నా కేతికిని
ఒక ప్రతిరాగాకని నేను వింత పనుచున్నాను. ఈ విషయమై
సంగతి సుదర్శనములకు తెలిసినవారు పత్రికాముఖమున
దొలుప బ్రార్థితులు.

గురుపాటి యేనాదిరెడ్డి.

ఆంధ్రుల వాంఛలను వారి హక్కులను ప్రభుత్వమువారికిని మాక్కుదేశపు టిటర్ భాగములవారికిని తెలియ జేయుట కాంగ్లదైనికపుత్రి కొకటి కావలయు నని యాంగ్లజిల్లా లన్ని టియందును కోరిక కలను. మాక్కుదేశ సేవాత్మకరత యు స్వాధీనత్యాగమునే ప్రధానముగా కలిగిన శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆంధ్రపత్రికను నెలకొల్పి జనసామాన్యమునకు జ్ఞానాధిస్థి విశేషముగా గావించుచున్నారు. పామరుల కందఱును పరిపాలనావిషయము తెలిసెను. అదియుం గాక వారువారు తమ ధర్మములను తెలిసికొనిరి.

కాబట్టి యాంధ్రదేశ మన్ని విధముల సభివృద్ధి పొంద గోరువారు ఆంధ్రప్రతికను సహాయ మొనర్చవలయును. అంతే కాక దానికి దిట్టమైన పునాది వైచి దాని ప్రయోజనమును విస్తరింపజేయుట తమ విధ్యుత్ కర్మముగ నెంచుకొనవలెను. ఆంగ్లదైనిక ప్రతికను నెలకొల్పుటకును ఆంధ్రదేశప్రతికను పోషించుటకును రెండు లక్షల రూపాయల మొత్త మవసరము. ఆ మొత్తమును సమకూర్చుటకు ఒక్కొక్కరు నూరు రూపాయల చొప్పున రెండు వేలరుది భాగస్థు లొనగూడి యొక జాయంటు ప్రాకు కంపెనీగా ఏర్పడవలయును. ఎట్లయినను ఈ కంపెనీ యేర్పడవలయు నన్న మునుముందు నలు వదివేల రూపాయల మొత్త మైనను కావలయును. అప్పుడు గాని ప్రజల నేతులు దీని స్థితిగతులు కనుగొని భాగస్థులుగ చేరరు.

అందుకై క్రింద సంతక మొనర్చినవారు ఆంధ్రదేశము లోని పెద్ద మనుష్యుల నెల్లరను ఈ కార్యము నెఱవేర్చుటకు సత్వర మాయత్తు కండేని ప్రార్థించుచున్నారు. వారి వారి కెన్ని భాగములు కావలయునో ఈ క్రింద సంతక మొనర్చిన వారికిఁ గాని యీ క్రింద పేర్కొనఁబడినవారిలో నే యొక్క రికిఁ గాని తెలియజేయుదు వారి పేర్లను పంపవలయును. అనేకు లీ సత్కార్యమునకు తోడ్పడుదు రని నమ్ముచు న్నాఁడను.

మహా. రా. శ్రీ. గూడూరు రామచంద్రరావు పంతులు గారు గుడివాడ. ఏ. కాశీశ్వరావు పంతులు గారు బెజవాడ. అయ్యంగి నేంకటరమణయ్య పంతులు గారు బెజవాడ. వి. సూర్యనారాయణరావు పంతులు గారు బందరు. వింజమూరి గోవిందరాజు గారు బి. యె. ఉపాధ్యాయులు. మహారాజా కాలేజి, విజయనగరము. అప్పికట్ల సూర్యనారాయణరావు గారు ఛత్రపూరు. కె. నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము మద్రాసు. జీ. హనుమంతరావు పంతులు గారు, తిరునల్గొండ, మద్రాసు.

విశేషము లేవి యైన గావలెననుచో జైలి బోర్డున
బాబిలో నెవ్వరినైన గాని క్రింద నుత్తర మెచ్చినచాలి
గాని ననుగొనిన జైలియును.

గుంటూరు . కొంక. వేంకటప్పయ్య.

రాజమహేంద్రవరములోని “ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి” సమాజపు తృతీయవార్షికోత్సవము గతమార్చి 31న తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు పురపంచరమున వైభవ్య అపార్వరావుపంతులు బి. ఏ గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. దైన ప్రాధాన్యము పొందిన కార్యదర్శి గారు సు.వత్సన చర్యను చదివరి. ఆనంతరము మైనంపాటి హనుమంతరావుగారు “పింగళి సూరన్న”ను గురించినది ప్రశంస లభిస్తుందనిగా స్త్రీగా రాంధ్రభాషయొక్క ప్రస్తుతావస్థను గురించినది నువన్యసింది. ఆపల ఆధ్యక్షుని యుపన్యాసముతో పరమగు సేవ.

తాతాకం పెనీకి సంబంధించిన ఎజ్. బి. నల్లకువాటా గారు ఈసభకు అధ్యక్షులు. ప్రభుయున నీరు యుద్ధమున మును గురించి ప్రస్తావించుచు ఇదివరకెచ్చిన సామ్యకృతమై మరొక 'హెచ్చు' యంత్రాధికారులు యుద్ధమునకు సాయము చేయవలయు పాటుపడవలయునని హెచ్చరించి పిదప క్రొత్త ఆర్థికపత్రము విషయమై ప్రసంగించిరి. లెన్సింగ్ ర్భమున అదనపుపన్నును ఖండించిరి. దీనిని విధించుటచే దొరతనమువారికి కలుగులాభము లెన్నియో చెడినవి. నూలున రకులపై విధించినపన్నును గురించి క్లాసుంచిరి. ప్రస్తుతమును నూలుపై విధింపబడిన ఎక్స్సయిజుపన్నును గట్టచేయుట యుక్తముగాదని తెలిపిరి. భారతీయ నూలుపరిశ్రమలు లంకా ప్రేరు పరిశ్రమలను మిలిమీరి వారికి నష్టము కలిగించుననుభవముతో భారతీయ నూలునర్తకముపై అనవసరమైన పన్ను విధించి విదేశములకు స్వేచ్ఛగబోవుటకువీలులేకుండగ జేయుట శోచనీయుమని తెలిపిరి. యంత్రపరిశ్రమలు మనదేశమందు అభివృద్ధి గాంచుచున్నవి. ఈ తరుణముందు మెసాపాటేమి యాలూను ఆఫ్రికాలూను క్రొత్తగ కలిగిన వర్తక సౌకర్యముల ననుసరించి లాభము పొందవలయునని గూచించిరి.

ఇప్పుడు మనము ఈతరుణముందు మెలకువతో పనిచేయునియెడల జవాబువారు మనకు నష్టము కలిగించెదరనికూడ తెలియజేసిరి. కార్మికులను చాలవరకు బుద్ధిగజపి యంత్రపరిశ్రమలను ఆభివృద్ధి చేయువని హెచ్చరించిరి.

నూలుసరకుల సుంకమును గురించి ఆభినందించుచు
పరిశ్రమలపై విధించిన అదనపు పన్నును సర్ వితలదాసు
తాకర్చీగారు ఖండించిరి. దీనిచే గొప్పలాభము పొందుటకై
చంద్రకుల జిత్తులబన్ని మా యో పా య ము గల్పించి
స్వలాభమునకై పనిచేయుచున్నారు. ఏ విషయమును
పరిశీలించినను ఈపన్నును విధించుట కేవలము
అన్యాయమని పరీక్షిరి. హిందూ దేశపు నూలుసరకులు
జహానుచేతిపనులతో పోటీగ పనిచేయవలసి వచ్చినది. జహా
నుచేతి పొట్టలను జూడ కంపెనీలకు చాల లాభము కలుగు
చున్నట్లు తెలుచున్నది. క్రొత్తపన్ను సెకదానిని విధిం
చుచే హిందూదేశవర్తకము జహానువర్తకమునకు లొంగి
పోవలసి వచ్చినది. ఇంగ్లాండులో కూడ ఆదాయపు పన్ను
హెచ్చుగనున్నను కంపెనీలకు అదనపుపన్ను విధించుటలేదు.
ప్రతి మనుష్యుని ఆదాయముపై మాత్రము ఉపరిపన్నును విధిం
తురు. యుద్ధలాభపు పన్నుకును దీనిని సంబంధపేలేదు.
ఇది యధము ముగిసినపిదప ఉండజాలదు. ఉపరిపన్నుమాత్ర
ము సర్వదా పరిశ్రమలకు అధ్యంతరము కలుగజేయును. నష్ట
ము కలిగించును. గౌ. ఆర్థిక సభ్యుడు దీనినిగురించి రాబోవు
సంవత్సరమున విచారించెదమని తెలిపిరి. అప్పుడైనను ఈ శాస
నమును సవరించెదమని నమ్ముచున్నారము.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము.

గవర్నరుగారికి సభ వారో సంగిన స్నానమునకు ఆభి
నందించుచు నిటు పలికిరి.

నాలుగేండ్లనుండి రాష్ట్ర కార్యభార నిర్వాహకమును నాకు కుడిభుజమువలె తోప్పమచున్న మీ నాయకు లెందరో యిచ్చట సమావేశమైరి. వీరందరును నాకు ముఖ్య స్నేహితులు. మీరు స్వంతిపములు పాడగుచున్నను సాటింపక ఋణమునకై జేయు సదుపాయములను మరుసజాలకు. ఇదంతయు మీ దేశభక్తిని ప్రచురము జేయుచున్నది. లెండుగోజులనుండి యుద్ధనిధి సంఘమునారు జేయుచున్న ఘనకార్యములను చూచుచుంటిని. సంఘమువారందురు తమంతటి తామే దీనిని బలపరచి ప్రజలను పురికొల్పి యుద్ధనిధిని పెంపొందించున్నారు. వీటి కన్నిటికిని నేను వందనము లర్పించుచున్నాను. మన రాజానియందు యుద్ధముణవిషయమై చాల లక్షణమైన యుము కలిగినది. ఋణము పూర్ణముగ ననుకూడినవెంటనే సామ్యభామునికి మీ ప్రభుభక్తిగురించి విన్నవించెదను నని గృహ్యరుగారు నుడివీరి.

అగ్రాన నాధిపతిగారు అభి కలాను, మెగపాటును
యాలను వక్తకాభివృద్ధిని గురించి ప్రసంగించిన విషయమున
బలపరచుచు యంత్రములలో పనిచేయువారిని పరితయిచుచు
మందు ప్రసర్తింపజేసి వారికి నుద్ధిక్తతపి దేశమును బాగుచేయు
వలెనని గవర్నరుగారు ఒత్తిపలికిరి. తమ చిరకాల పరిచితు
డొక్కఁగఁ బాచాగారికి ఆహ్వానము గావించుచు వారిని సంగూ
ఢ్యమున నుండ నియమించిరి. వలయున్నచో దొరతనము
వారు తమతో తోడ్పడి వక్తకమున అభివృద్ధి చేయునని
పావ్యరించిరి.

ఈ నెల 10 వ తేదీని సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసన నిర్మాణ సభయందు రాష్ట్రములోని ధర్మసవరణ ననుసరించి కొంచెమువచ్చ జరిగినది. వీటిని ఆరుబులోనికి తెచ్చుటకై పిమ్ముగారు ప్రయత్నించు చున్నారు. రేపటితోజూప పర్యవ సాసము లేలగలదు. కార్యక్రమనిబంధనలను సవరించుటకై ఉపసంఘ మొకటి ఏర్పడినది. ఆర్థికసహాయము కలిగినవెంటనే ఆయుర్వేద కళాశాలను యునానీ కళాశాలను లక్ష్మీపుర మందు స్థాపించునట్లు లాభా. సుకవీరునింగు గారుపపాదించిరి. దొరతనమువా రీ శ్రీరామము నంగీకరింపజాలరని బీదోళ్లు గారు తెలియజేసిరి. చాలయంది అనధి కారనధ్యులు దీనివిష. యపై ప్రసంగముజరిపిరి. కాని ప్రయోజనము కలుగలేదు. సభ జరుగుచున్నది.

లాలా సుకవీరుగారి ఉపసాదనమునకు 20 మంది ప్రతి
 కూలురు 7 గురు అనుకూలురు. మొదలందఱు
 రాసండుగలలో మహమ్మదీయులకును హైందవ
 వులకును కలహములు సంభవించకుండగ ఏర్పాటు జేయు
 టకై ఆయా ప్రాంతములందున్న హైందవ-మహమ్మదీయు
 అవధికార సభ్యుల నేర్పరచవలెననియు ఏ ప్రకారముగ నడచు
 కొనిన ఉద్దేశ్య తెగలవారికి వైరము కలుగఁగో అట్టి ఏర్పా
 టులను వీరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటులకు బోధించుచుండవలెననియు
 రాజా అల్లీగారుపపాదించిరి. 20 మంది ప్రతికూలురుగను
 7 గురు అనుకూలురుగను ఉండుటచే దొరతనమువారు దీనిని
 గూడ అంగీకరింపలేదు. నూలు సరకులపై విధింపబడిన సుంక
 మును గురించి లంకామైరువారితో హోరాహోరగ భారతీ
 యుల పక్షమున వాదించినందులకు దొరతనమువారికి సభ్యులందఱు
 దరు మందనము లొనర్చి కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారని ఇం
 గ్లాండు దొరతనమువారికి తెలియజేయుదని రాజా అల్లీగారు
 కోరిరి. దీనికి కూడ వాట్సుక్ గారు అంగీకరింపలేదు. 18 గురు
 ప్రతికూలముగను 16 గురు అనుకూలముగను దీనిని గురించి
 ప్రసంగించిరి. సభ మరల రేపు జరుగును.

9 వ తేదీని రాజప్రతినిధి గారుకు వారి సతీయణియును కయిబరుకనుమను చూడబోయినపుడు కయిబరు మాలికులు వారినిరంతర ప్రభుధత్తిని తెలియజేయుటకు 1000 రూప్యముల విలువగల కానుక నొసంగిరి. సమయోచితముగ ఈసమయమున వైద్యసహాయమునకు గాని తదితర ధన్యకార్యములకు గాని వినియోగించునట్లు కోరిరి.

దక్షిణ అమెరికా

న్యాయానుక్రమ, ఏప్రిలు 10:— క్యూబా వారి చర్య దక్షిణ
 అమెరికాకాలో లేటిను భాషను మాట్లాడు భాగములన్నిటి
 యందును మార్పును కలిగించినది. గౌటిమాలా - నిక రాగువా -
 హందు రాములలో జన్మలపట్ల వ్యతిరేక భావము హెచ్చు
 చున్నది. బ్రెజిలుచర్య ప్రభావసాలిత రాజ్యముల కన్నిటికిని
 సన్న కాగలదు.

బెజ్జిలువారు : నెయ్యమును వదలుచు

రయోజీవినీ - ఏప్రిలు 10: - బ్రెజిలువాడు జర్మను
లతో సేయుచున్న వదలిరి.

১৯৬৩

చివ్వికి ప్రత్యక్షమగు నపకారము జనగనిహోవారు తాట
స్వమును వదలరు.

రంగమునుండి ఒకవిలేఖనుండి వ్రాయుచున్నాడు:—
 కృష్ణ, గోదావరి, విశాఖపట్టణ జిల్లాలనుండి ఉదర
 సోషాజ్ఞాము రంగూకైపు వలసవచ్చిన పంచములు సేద్యము
 హాజన సంఘమును పేరట నొక సంఘమును స్థాపించిరి. పంచ
 ములనబడి వారు శూద్ర తెగలోని వారనియు తరువాత
 వారిని శాస్త్ర విద్యయుగా పంచములుగా మార్చరనియు
 శూద్రతెగలో వారివారి వృత్తులను బట్టి నేలారుచ జాతులే
 గుడిసో నాలుగునే వీరి ముఖ్యుత్తి సేద్య మగుటంబట్టి
 వారు సేద్యులనుని తెప్పి నాకాలపు నాగరకత తెందిన మా
 లు నొక సంఘము సేద్యులనువారి వారి సేద్య తెగవారికి
 విద్యా నాగరికతలను సాంఘిక మత ధర్మములను, గరపుటయు
 వారి కష్టసుఖములను సమయోచితముగ గవర్న మెంటు
 వారికి విప్పించు కొనుటయు సంఘాద్దేశము. సంఘమువారి
 పాతకాలమును 100 విద్యార్థుల వశన నుచితముగ కద్యము
 నేర్పు కొనుచున్నార విలేఖనుడు.

ముఖ్య సమాచారములు

(-)

బస్ రోడ్ల మహారాజుగారు యుద్ధ బుణమునకు 70 లక్షల రూపాయలను చందాగా సమర్పించిరి.

ఇండియా మంత్రిగారిసభయందు మీస్ట్రా ఆబ్బును ఆఫీ షేరుగారి స్థానమున బోరిస్టరు హెనాబుజాదా ఆఫ్ఫైరు ఆఫ్ మదుఖాను (అఫీసు) గారు నియమింపబడిరి.

సిల్హారా 7 అడుగుల పొడుగుగల చిరుతపులి కోట్ల తూము గొట్టములో దాగియుండగ కొంత మంది చూచి చెప్ప గ నరే హైదరాబాద్ లు ఇ- డెలిటర్ గా న్నచటకు వెళ్లి దానిని చంపిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికాలో 38 అడుగుల పొడుగుగల జర్మను పతాకమును పట్టుకొనిరి, రాజప్రతినిధిగారు లాహోరుకు వచ్చివున్న దానిని ప్రధాన ప్రదర్శనాలయమున ప్రదర్శించెదరు.

మా॥ సి. పి. వైసుగారు పని చాలించుకొను సందర్భమున కలకత్తా నగరము నందలి ప్రభుత్వోద్యోగులు వారిని గౌరవించుటకు భాయాపటగ్రహణమును చేసెదరిరి. వైసు గారు మనసు కరుగునట్లు మాట్లాడిరి.

ఉద్ధానము తాలూకా గ్రామములందు నున్నపుజ్వరము వేధించుటచే కవిటు గ్రామమునందు ఒక వైద్యశాల నేర్పరు పవలెననియు దానికి వలయు వ్యయములో సగము దొరతనము వారు భరింపవలెననియు కొన్ని తీర్మానముల నుపపాదించి దొరతనమువారికి పంపిరి.

ఫిజీ శాసనసభ్యునిసభయందు బ్రిటీషు ఇండియా సంఘమువారి ప్రతినిధి నొకరిని నియమించుటకు సార్వభౌముని దొరతనమువారు అంగీకరించినట్లు వర్తమానము వచ్చినది. ఇపు డెన్నుకొనబడినవారు భద్రమహారాజుగారు. వీరు 1890 సం వత్సరమున ఫిజీకిబోయి ఆఫీసి గడించినారు.

సముద్రపుటటుమునకు 10-11వేల అడుగుల ఎత్తున నున్న నెయూ ఫీజుగ్రామములు మున్నగు ఉన్నతస్థానములందు, గ్రుడ్లు- ఉరలగడ్డలు-మాంసము మున్నగునవి ఏవియును లాగుగా నుడకవు. అచట వాయుభారము తక్కువ యగుటచే దీనికి కారణము. ఏం డెనుయొద్ద ఛాక్లెసు దార్చినగారు ఉరల గడ్డలను 3 దినములు ఉడకబెట్టినను అవి మెత్తబడలేదు.

బాలూరు పేటలోని కై) వ్రపులు 24 సంవత్సరములనుండి ఈస్టరు సెలవులలో నూరేగింపు జరుపుచున్నారు. ఈవత్సరము గూడ నటుల వారూరేగుచు మొత్తం లెక్కయుద్యోగి ఇంటికడ నుండి పోవుచుండ నతడు గుర్రపుకొరడాను పట్టుకొని కొట్ట వచ్చెను. ఈరేగింపులోని స్త్రీలందరను చాల ఆతలపడిరి. పురుషు లాతనికి తగినశాస్తి చేయనెంచిరి. కాని పెద్దలు వారింపిరి. వారి గురువు పురుష్యేరిలోని ఆర్పివిషపు గారికి వ్రాసిరి.

మళయాళ పుభాషా నవలా గ్రంథకర్తయగు తిరువాళ కూరు దొరతనమువారి ముద్రాలయమునకు మాపరెండెంటుగ నుండి ఇపుడు ఉపకారవేతన వంతుకొన్న సి. వి. రామకృష్ణ పిల్లెటి. ఏ గారి అధ్యక్షతక్రింద కేరళీయ నాయకులసమాజము వారి తరపున 11 వ నాయకుల సంఘ సుస్కరణసభ 8 వ తేదీన జరిగినది. చాల తాలూకాలనుండి ప్రతినిధులు దయచేసిరి. దివారు గారు శ్రీ నారాయణతంపి శ్రీ వేలాయ దంతంపి గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు గూడ సభ న లంకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసాంతరమున శ్రీ వేలాయథ తంపిగారిని అధ్యక్షునిగ ఉపపాదించిరి. అధ్యక్షత వహించినవీడవ వారు తమవ్యాసమును జదివిరి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని తిరువాన్కూరు, కొచ్చిను సంస్థానముల వారి కిని నిరంతర ప్రభుత్వక్షిరి తెలియజేయు తీర్మానములను ఆమోదించిరి. మిత్రమండలివారికి జయగు గాక అని తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. దీనినందరను ఆమోదించిరి. భరతకర్షయందలి వివిధజాతుల సమ్మేళనమునుగురించు విద్యావిషయమును, పరిశ్రమలను సంఘ సంస్కారములను గురించి కొన్ని తీర్మానము లుపపాదించినవీడవ వీనినన్నిటిని అందరు నామోదించిరి. ఈసభయందు కొందరు హైకోర్టు న్యాయవాదులు, శ్రీ కోర్టులను లేదితరభూషాన్యులు గూడ ఉపన్యాసము వాదించిరి అధ్యక్షునకును, దివాను గారికిని వందలము సొంతగొనివీడవ సభ చాలించిరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(-)

కృష్ణా జిల్లా సంఘమునందు 1916 సం॥ జనవరి ప్రారంభమున 352 రు సభ్యులు కలరు. నూతనముగా 60 సభ్యులు చేరిరి. ఇంకొకరు గతించిరి. డిశంబరు ఆఖరునకు 411 సభ్యులు కలరు. ఈ సాలున ఈ సంఘమునకు రాయూరు గ్రామ సంఘము, ఆముచాలపల్లి గ్రామాభివృద్ధి సంఘము అనుబంధముగ జేర్చుకొనబడినవి. 1916 సం. జనవరి ప్రారంభమున నిలువ రు 17-2-0. ఈ సాలున చందాలవలన విరాళములవలన జరు రు 291-10-0. వ్యయము రు 259-1-0. ఈ సాలాఖరున నిలువ రు 49-11-0. ఈ సాలున సంఘమువారి సాధారణ సభలు 2, కార్యనిర్వాహక సభ్యుల సభలు 8. సంఘము పక్షమున గావించబడిన పట్టికసభలు 4 ను జరిగెను.

నరసాపురీ తాలూకాభివృద్ధిసంఘ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. నరసాపురీ తాలూకాభివృద్ధి సంఘము వారిచే నేర్పరపబడిన ఆంధ్రస్త్రీల బహుమతి సరీతులు ఏప్రిల్ 28,29 తేదీలకు దిగువ నుదాహరించిన ప్రదేశములలో జరుపబడును. విద్యార్థినుల ప్రవేశ అర్హతా పత్రములు (Hall tickets) ఆయా ప్రదేశములలో మాచే నెన్నుకొనబడి ముఖ్యపరీక్షాధికారులకు 25 తేదీకి పంపబడును. విద్యార్థినులు ప్రవేశఅర్హతా పత్రములను పరీక్షాధికారుల యొద్దనుండి పరీక్షదినములకు పూర్వమే తీసికొనవలెను. పరీక్షాధికారుల నాయములను ముందు పత్రికలో ప్రచురించెదము. పరీక్షాస్థలములు: బరంపురము, పగ్గాకిమిడి, నరసాపురము, గుంటూరు, నెల్లూరు, మాజిపేట, గుడివాడ, అంగలూరు.

గ్రంథి వేంకటరెడ్డి నాయకుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్; దుర్గిరాల రావురావుగారు బి. ఏ. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:- నరసాపురీ తాలూకాభివృద్ధిసంఘమువారివలన నేపేట జరుపబడు ఆంధ్రస్త్రీల బహుమతి పరీక్షలో నుత్తీర్ణులైన వారినులు బహుమతులుగా సెనెటరుగారు, దానకర్ణులని ప్రభావతి వడసిన రావుసాహెబు కలవల కన్ను మెచ్చెగారును, రావు సాహెబు కలవల రామానుజముచెట్టిగారును, 25 రూప్యము లను, ఒక స్వర్ణపతకమును, ఒక వెండిగన్నెను, ఇచ్చుటకు నంగీకరించిరి. ఇంతియ కాక, సంఘముయొక్క సిగరెటికి తగిన సాహాయ్యమొనర్చినవని సెలవిచ్చియున్నారు. సంఘమువారి తరపున వీరికి మాకృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నాము.

రావుబహదూర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులు గారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమునందు విశాఖరము నందలి ఆంధ్రవనోధక మండలివా క్రింది ఆభినందన పత్రమును సమర్పించిరి: ఆంధ్రదేశమునందు మత, సాంఘిక, విద్యా, వాఙ్మయ, రంగములయందు మీనానుమ నలవదిసంవత్సరములనుండి ప్రభావతమై యున్నది. శ్రేతాధికమగు గ్రంథముల స్వయముగ రచించి విద్యావ్యాప్తమునకుం దొడ్వడిన మీ నిరంతరపరిశ్రమకు గలిగిన ఫలితములు మీరలేమాచి యానందింపఁగల యాయుర్భాగ్యమును దైవము మీకుఁ బ్రసాదించి యుండెను. మిమ్ము నిచ్చట నధికముగఁ బొగడి మీవివిధ కార్యముల నుగ్గడించుటకు మే మిచ్చటకు వచ్చియుండలేము. భాషాభిమాన మని కాని, దేశభిమాన మని కాని యెఱుంగని యజ్ఞానమును ప్రియమున్ను త్రిలింగ దేశమునకు మీపరిశ్రమము మేలకొలుపురంటిడి. మీతో నాంధ్రదేశమున నూతనశక్తి ప్రారంభమైనది. మీపరిశ్రమలయందు, సాధనసంపత్తి యంత గాఢే పూర్వపుదినములలోఁ గవులచరిత్రము వ్రాయుటయు, ప్రాచీన కార్యము లనేకము వ్యయప్రయాసల కోర్చి ముద్రించుటయు, గొన్ని వేల తాళపత్రసంపుటముల బరిశీలించుటయు, ముఖ్యమైన కార్యములు. ఆయనోకార్యముల వలనఁ గలిగిన మేలు వర్ణనాతీతము. వాఙ్మయసంరక్షణమునకును, వాఙ్మయభివృద్ధికిని, మీకొనరించిన యాయవోపకారముల నుగ్గడించి మీపట్ల మాకుఁగల కృతజ్ఞతను తెల్లబెందుటకే మేమిప్పు డేదెబ్బదియవ జన్మదినోత్సవమునకు వచ్చియున్నాము. కను బామునరసి, కన్నులు గుంటలువట్టుచున్నను, కవులచరిత్రము నిప్పుకు తిరుగ సరింపఁ బూనుకొనిన మీయుత్సాహమే మి మ్మకోగ్యవంతునిగను, చిరజీవిగను జేయవను. ఇంకను దేశజాలు మీరుపూనుకొనిన నూతనోద్యమముల ఫలితముల నందుచు, మీజన్మదినోత్సవముల దాదాభాయి నారోజి మహోత్సవముని వలెఁ జిగకాల మొనరించుకొని సంతసించునట్లు భగవంతు డనుగ్రహించును గాక! మీకుఁ బరమేశ్వరుడు చిరాయు నాకోగ్యములఁ బ్రసాదించును గాక!

దేశవాదముండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- దేశవాద దినదిన ప్రవృద్ధిమాకముగ నొక వ్యాపారవ్యవస్థనుగట్టచే నిందు వెక్కిరింపు కూలివాండు గలరు. ఇట్టి పరివ్రామితుల కోర్కె రాత్రిపాతకాలను, క్రొత్తపేటలో యునివరలో, నర్సభూత దయాకు శ్రీ ఆంజనేయదాసుగారి ప్రోత్సాహమువలన గ్రామస్థులలో కొందరు పెద్దయనుష్యులు, భూతదయ సమాజం తరపున స్థాపించియుండిరి. 4 వ తేదీ రాత్రి శ్రీ ఆంజనేయ దాసుగారు, రాత్రి పాతకాలను, కొంతమంది పెద్దయనుష్యులతో సహా విజయంచేసి అచ్చట ఒక గంట కాలమువరకు నుండి, బాలరవివ్యాభివృద్ధిని, మాచి, వారలచే, భగవత్పరగు కీర్తనలు పాడించి, కలియుగభయ, కోడి రామయ్యాగిగారి, ఆనోగ్యాభివృద్ధిని గురించి, దైవప్రార్థనలు చేయించిరి. ఆవాడు, 35 బాలురు, పాతకాలలో నుండిరి. పిమ్మట బాలురకు, మధురాహారములను, ఒరంగి, వారిని, సంతృప్తిపరచిరి.

Latest Telegrams.
(REUTER.)
UNCORRECTED.

LONDON, April 10.
The battle of Arras is the British reply to the German boast at the time of the retreat on the Somme that it had completely disarranged British offensive plans. It should finally dispose of the theory of pessimists that the initiative rests with the enemy. Nothing was more remarkable in yesterday's battle than the crushing preponderance of British artillery, the fire of which is described as twenty times heavier than the enemy's whose reply was feeble in comparison. This preponderance, coupled with the unreadiness of the German defences on the enemy's new line, enabled Sir Douglas Haig to abandon the methodical age methods of last year for mobile tactics, and to begin the offensive too soon for the Germans to sneak away without fighting, as they did in the Somme and Rye salients. That the Germans were surprised appears from the descriptions of the signals of their infantry when the bombardment preluded the assault opened. The horizon was lit up with red, white and green rockets. The weather charged unfavourably at the opening of the assault, drizzle turning to rain in sleet, and the battlefield was sheathed in mist, which was driven before the wind. The ground soon became slippery. Our casualties are estimated to be nothing in comparison with the losses sustained on the opening day of the Somme offensive last year. The consequences of the initial victory may be momentous. Already Vimy Ridge has been captured. It is the greatest German fortress in the west. It is covered with woods, and its sides are scored with ravines sheltering enemy machine-guns and mortars. Thence a rolling plain stretches to Douai, twelve miles distant. The front of the new offensive is immediately north of the Hindenburg line and threatens to outflank it. It is estimated that our gains represent twenty-five square miles.
LATER:—Reuter's correspondent at Leacquarters wires that the great offensive is gradually extending, and that he hears there was fighting to-day towards La Bassée. Yesterday was the most successful day for the British since the 1st July. We now dominate Vimy Ridge. The accomplishment of this great feat in a single day would have been deemed incredible a few months ago. The correspondent says that he saw a big batch of prisoners coming in. They were clean and tidy, which is significant of pretty free surrenders. The hundred and fifty officers taken prisoners include five battalion Commanders. The captures of material include fine hauls of trench mortars, machine guns, bombs throwers and ammunition. The enemy destroyed great quantities of supplies. The weather continues atrocious, a bitterly cold gale blowing, laden with snow flurries.
Reuter is informed that the Prime Minister of Canada has telegraphed to the Canadian headquarters in France as follows: "My colleagues and I send the warmest congratulations on the splendid success achieved yesterday by the Canadians. With the deepest interest and pride I learned this morning the string story of their advance, and learned that they captured and occupied the strongly fortified positions I saw on my recent visit to France. I hope you will convey to the forces under your command the intense appreciation of the Canadian people, whose pride in the record of the forces will be greatly intensified by this new and glorious achievement."
PETROGRAD, April 10.
The Socialist, M. Kerenski, Minister of Justice, attended a meeting of military delegates, and repudiated the insinuations that he was insufficiently severe towards the partisans of the ex-Char. He said that he had not arrested the Grand Duke Demetrius Pavlovitch, because the latter had plotted against Rasputin, and he did not arrest General Ivanov, because he was old and ill and imprisonment would have killed him. With regard to the prisoners at Tsarskoe Selo, he had visited them and could assure the delegates that their guards had promised to obey only himself, while the Commandant of the Palace was his personal friend. M. Kerenski concluded by declaring that he would not leave the Ministry, in which he represented the democracy, until there was an assured foundation for a Republic. The delegates gave M. Kerenski an ovation, and passed a vote of confidence in him.
The provisional Government have issued a proclamation declaring that free Russia does not aim at the domination of other nations, depriving them of their national patrimony, or at occupying forcibly foreign territories. Its object is to establish a durable peace on a basis of the right of nations to decide their own destiny. Russia does not desire to subjugate or humiliate any one; but Russia must not emerge from the struggle humiliated and weakened.
The Press regards the Kaiser's promise of electoral reform after the war as a significant indication of his desperate internal condition of Germany. The "Temps" says the promise may deceive the Germans, but nobody else.
The French War Minister is in London.

THE GREAT WAR.

Brazil & Germany—Diplomatic Relations Broken.

Bulgaria Severs Relations with United States.

[REUTER'S AGENCY]

WESTERN FRONT.

Enemy's Defences Stormed.

Canadians Capture Vimy Ridge.

Many Villages, Prisoners, and Guns Taken.

LONDON, April 10.

A communique from F. M. Sir Douglas Haig last night said:—The operations continue successfully in accordance with plan. Our troops have everywhere stormed the enemy's defences from Henin-sur-Cojeul to the outskirts of Givenchy-en-Gohelle, to a depth of two to three miles, and the advance continues. The enemy's forward defences on this front, including the Vimy Ridge which the Canadians carried and captured early in the morning, comprise a net work of trenches and fortified localities Neuville Vitasse, Telegraph Hill, Tilloy les Meulaines, Observation Ridge, St. Laurent, Bligny les Tilloy and La Folie fort. Subsequently, we advanced and captured the rearward defences including, besides other powerful trench systems, the fortified localities of Feuchy Chapel, Feuchy, Hyderabad Redoubt, Athies and Thelus.

Up to this afternoon 5,816 prisoners, of whom 119 are officers, had passed through the collecting stations and many more have not been counted. Of these many belong to the Bavarian divisions which suffered heavy casualties in to-day's fighting. The captures include guns and numbers of trench mortars and machine-guns.

Further progress has been made in the neighbourhood of Hagrin-court Wood. We have captured the village of Dericourt, and in the direction of St. Quentin the villages of Pontru and Le Verguier.

Excellent Aerial Work.

Aerial activity continued on Sunday with great energy and several successful bombing raids were carried out. Machines co-operated with artillery with excellent results. Two of the enemy's aeroplanes were destroyed and fifteen others driven down and probably crashed to ground. Two German kite balloons were brought down in flames. Ten of our aeroplanes are missing.

Germans Admit Reverse.

A wireless German official communique says: Through out the day there has been heavy fighting on both sides of Arras, the enemy having penetrated parts of our position.

Violent Artillery Duel.

Enemy Attacks Defeated.

LONDON, April 10.

This afternoon's French communique says:—"Despite bad weather artillery on both sides has been very active in several sectors. German attacks north-west and south of Rheims failed. We advanced somewhat in the region of Maisons-de-Champagne."

Great Battle for Vimy Ridge.

Reuter's correspondent at Headquarters states that the offensive mentioned in Sir Douglas Haig's communique this afternoon extended from Lens to St. Quentin. A steady bombardment of the enemy line which had been in progress for days became more intense during the night. Before the assault was delivered, we reached the greatest volume of fire yet seen in the war. When the infantry attacked it was raining heavily and quite dark but the rain blew into the Germans' faces, rather favouring us, while the glare of guns and signal-lights afforded plenty of illumination. The weather improved later, though the wind did not favour aeroplane work.

Shortly after eight the second phase of the attack developed and the fighting was intensified. The correspondent surmises that the attack was bigger and delivered sooner than the enemy expected. He recalls that the northern section of the ground over which the troops are battling was the scene of tremendous French fighting in May, 1915. The notorious Vimy Ridge is one of the commanding spires of the system. The present is the third great battle since the end of 1914 for the mastery of this great key position.

The Great Battle Described.

Many Prisoners Taken.

LONDON, April 10.

Reuter's correspondent at headquarters telegraphing this evening says:—"The battle is raging with unabated vigour roughly from opposite Lens to St. Quentin. The day has gone well for us. The troops have made substantial progress and big captures of prisoners are coming back in an endless procession. Three thousand five hundred had been counted in one army area alone till midday. Our casualties hitherto have been relatively small which is usual in successful operations. The fighting is increasing in intensity. It is too early yet to begin to count the cost of victory, but the infantry's advance along most of the front has not been strenuously opposed. The battle has developed strictly in accordance with programme, but determined resistance was offered near Arras. A large picket of the enemy was reported to be still holding out at midday although entirely surrounded."

The "Tanks" in Action.

The famous Harp, a redoubt little less formidable than the Labyrinth, was captured with practically a whole battalion. Its capture was probably brought about by the tanks which climbed Telegraph Hill com-

manding the Harp. We have progressed well along the railway running through to the Scarpe Valley and gained and taken the Bois-de-la-Maison Blanche on the Lens branch of the railway. Several strong points vigorously resisted in the Blanche suburb of Arras through which the German front line has run since the winter of 1914. But our bombing parties are gradually reducing these. The Canadians fought well forward upon the Vimy slopes but the resistance here is stiffening. Our immense preponderance in heavy artillery is one of the most striking features. It is working great execution, tearing and shredding the dense wire entanglements within range. Prior to the first assault we effectively exploded a number of mines at various points. The spirit of the troops is everywhere admirable and they are full of confidence. A noteworthy fact is that the Germans are ceaselessly signalling for artillery support. The day has been bright and dry but the gale greatly handicapped airmen.

Enemy's Counter Attacks Fail.

British Capture a Village.

LONDON, April 10. (2-15 P. M.)

Marshal Haig in a communique this afternoon says there was severe night fighting at the northern end of Vimy ridge where the enemy retained footing but was ejected. The enemy attempted counter-attack but failed. We cleared the eastern slope of the ridge repulsing counter-attacks. We advanced and seized the village of Fampoux and the neighbouring defences northward. Southward of Scarpe on Monday, we took over nine-thousand prisoners and captured forty guns. We drove the enemy from the high ground between Leverguer and Harguecourt. The fighting continues on the whole battle front. A strong enemy night attack on the narrow front south-eastward of Ypres reached our support line but was immediately ejected.

Further French Progress.

Artillery Less Active.

LONDON, April 10.

French communique says:—"The enemy's artillery was less active north of the Oise south of which we made progress east of the lower forest of Coucy. There was fairly lively artillery struggle in the region northeast of Soissons principally in the Laffaux sector."

Portents of Allies' Victory.

The correspondent summing up says:—"Assuredly the British spring campaign has opened most favourably. The portents of the Allies' victory are so manifest that the only question we now think of asking is the little word 'When'?"

Another German Version.

LONDON, April 10.

A wireless German official communique says:—"The battle of Arras, which commenced this morning continues. Minor engagements between the roads from Albert to Cambrai and Peronne are taking the course we intended."

GREAT BRITAIN.

Cotton Goods for India.

Tonnage Shortage Delays Shipments.

LONDON, April 10.

In the House of Commons Mr. Byles pointed out that twenty thousand packages of cotton goods valued at £300,000 sterling were awaiting shipment to Bombay. Sir Chiozza Money stated that steps had been taken to deal with the congestion. He regretted that, in view of the serious tonnage position, he could not promise that similar conditions would not arise in future.

King's Message to General Haig.

LONDON, April 10.

King has telegraphed to General Haig "the whole Empire will rejoice at yesterday's successful operation and Canada will be proud that the coveted Vimy ridge has fallen to her troops. I heartily congratulate you and all who have partaken in the splendid achievement."

Montagu's Silver Report.

LONDON, April 10.

Montagu's report dated April 5th says, the demand continued insignificant and fitful. London market was inert especially as China exchange was falling. Sales in that quarter were fairly constant. The United States Government has purchased four hundred thousand ounces and may purchase more. The Indian Government since February 1916 has purchased 12,35,00,000 ounces sufficient to provide thirty-six crores at an approximate cost of eight million sterling. As the stock of currency reserve during the period shows a net decrease of over four crores, the amount of absorption exceeds forty crores.

TELEGRAMS.

Aviator Lt. Robinson V. C.

Reported Missing.

LONDON, April 10.

Lieutenant Robinson who brought down the first Zeppelin at Cuffley in September is reported missing, believed killed.

ITALY

Lire Notes Issued.

Hoarding of Silver Prohibited.

LONDON, April 10.

Italy has authorised the issue of lire notes to the value of twelve million sterling. Hoarding of silver currency is prohibited.

BALKANS.

Much Artillery Activity.

Enemy Attack Stopped.

LONDON, April 10.

French Salonika communique says there was very active artillery struggle in the Monastir-Cerna sector. A German battalion attacked the Russians after a powerful artillery preparation but was stopped dead at wire entanglements by our machine gun fire.

AMERICA.

Brazil and Germany.

Foreign Minister's Significant Action

LONDON, April 10.

RIO DE JANEIRO.—Dr. Muller, Brazilian Minister for Foreign Affairs, has refused to receive the German Minister. Dr. Muller has ordered a steamer to be prepared for an immediate mission abroad.

Rupture Imminent.

LONDON, April 10.

RIO DE JANEIRO.—Subsequent to his refusal to see the German Minister, Dr. Muller conferred with the Minister of War and, after that, he telegraphed to the Brazilian Minister in Paris, urgently requesting a report regarding the sinking of the "Farana". It is expected that the rupture with Germany will be announced immediately after the receipt of the report. This will probably be followed by the confiscation of German ships.

Germany and Brazil.

Diplomatic Relations Broken.

LONDON, April 10.

RIO DE JANEIRO.—Diplomatic relations with Germany have been broken off.

Bulgaria Severs Relations.

WASHINGTON.—Bulgaria has severed relations with the United States.

Austrian Steamers Seized.

LONDON, April 10.

NEW YORK.—Austrian steamers in various ports have been taken over. The machinery of one was found to be crippled.

Anti-German Feeling in S. America.

Republics Awaiting Brazil's Lead.

LONDON, April 10.

NEW YORK.—The action of Cuba has affected all Latin America. Guatemala, Nicaragua, Salvador and Honduras are experiencing a great anti-German wave of feeling. It is expected that Brazil's entry will be the signal to all the republics.

Attitude of Chile.

LONDON, April 10.

SANTIAGO-DE-CHILE.—It is authoritatively stated that Chile will remain neutral as she is not directly attacked.

To Deal with War Problems.

Coalition Committee Proposed.

LONDON, April 10.

WASHINGTON.—A resolution has been introduced for the formation of a Congressional Joint Committee on which there shall be seven Democrats and five Republicans to deal with war problems. The Senate has passed a Bill imposing from three to ten years' imprisonment for destroying war material in war time.

U. S. Help for Entente.

Finance, Food, and Munitions.

LONDON, April 10.

WASHINGTON.—Democrat leaders will, on the 12th instance introduce in the House of Representatives a five billion dollar bond measure, comprising three billions for the Allies and the remainder for the United States war expenses. Legislation to facilitate the export of food and munitions to the "Entente" will be rushed.

An exemption Tribunal to consider the applications for exemption from service under the New Indian Defence Force Act will open its sittings in Bombay to-morrow. The President is Mr. W. C. Shepherd, Collector of Bombay. Other members are a military member (Colonel Lowe) and a civilian non-official Mr. J. C. G. Bowen, one of the senior English citizens of Bombay and a prominent solicitor. It is understood that notices of applications for exemptions have been sent in by several hundred people.

Indian Telegrams.

From our own Correspondents.

[BY WIRE.]

CALCUTTA.

THE INDIAN WAR LOAN.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 10,34,26,100. The details are as under:-

	RS.	AS.	PS.
Bengal	3,47,23,000	0	0
Bombay	4,21,35,400	0	0
Madras	28,77,300	0	0
The United Provinces	71,89,700	0	0
The Punjab	83,46,500	0	0
Burma	38,26,800	0	0
Bihar and Orissa	9,52,500	0	0
The Central Provinces	13,62,900	0	0
Assam	2,32,400	0	0
Minor Administrations	17,29,600	0	0

BOMBAY.

Bombay Millowners' Association. Annual Meeting.

BOMBAY, April 10. His Excellency the Governor attended the Annual Meeting of the Bombay Millowners' Association this afternoon and made an interesting speech.

War Loan Contributor.

The Chairman Mr. N. B. Saklatwala (Tata Sons & Co.) announced at the outset that, though many members of the Association had already contributed their quota to the War Loan, it was only right that the Mill Companies whose concerns they directed, should contribute more and that 80 lakhs of promises of that kind had been secured by their Committee, which sum they hoped yet to increase still further. He proceeded to express satisfaction at the fair and equitable terms of the

New Budget.

but strongly condemned the supertax on Companies pointing out that it had already led some mills to declare unusually large dividends and thus flatter away the excellent opportunity to build up good reserves. He expressed gratification at the readjustment of the cotton duty and recognised the inadvisability at the present time of a abolishing the cotton excise. He condemned the embargo placed on the importation of Indian yarn into England advancing proofs that the alleged reason, namely shortage of freight, was not the true one, and said that the true reason was the bugbears of Indian competition with Lancashire which had thus nipped in the bud new Indian trade, in course yarn. He referred to the prosperous condition of the mill industry and urged the mill-owners to take advantage with energy and foresight of the new trade openings in Mesopotamia and Africa, warning them that they would otherwise be forestalled by the Japanese. He specially urged the millowners to take measures to improve the mentality of their work people.

Sir Vithaldas Thackersey, after expressing satisfaction with the increase in the cotton duty chiefly spoke strongly criticising the supertax on industries. He said the shareholders would outvote the directors in order to obtain higher dividends regardless of the best interests of their Companies. He said:- "Again the tax is absolutely wrong in principle and in effect. The Indian cotton industry has to compete amongst others with Japanese manufacturers. The accounts of Japanese Companies show how large reserve funds are built and the Companies' position is strengthened. In competition some Japanese Company will easily outbid an Indian Company which has been unable to strengthen its position owing to a tax being levied on wrong principles. Even in England where heavy income-tax is payable, I believe, but I am open to correction, Companies do not pay a supertax levied on incomes of individuals only. War profits tax is a quite different matter. It applies only during the continuance of the war, while the supertax levied on wrong principles will continue to weaken industries during all times to come. The Hon'ble the Finance Member has kindly consented to reconsider this point next year, and we hope that he will see his way to amend the Act."

His Excellency's Speech.

His Excellency the Governor, who was received with enthusiasm, acknowledged the friendly welcome that had been given him. In the course of his speech His Excellency said:- "I am delighted to be here in the presence of many of the leaders of our business life, most of whom I can claim as personal friends and all of whom, I know well, have supported me in my official duties during the four strenuous anxious and eventful years, through a period in which I am proud to feel I have had the steadfast assistance and co-operation of all classes and communities in the Presidency. His Excellency expressed pride that as regards the War loan they recognised that patriotism came before all things and were contributing in a way which might cause some business dislocation. Continuing His Excellency said:- "I have had an opportunity within the last two days of visiting all the war committees in this city and have been able to observe the devoted voluntary work which is being done by gentlemen of all communities to educate our citizens to a sense of their responsibilities and to popularise the loan. To them all, to-day I give my grateful thanks for their labours. Our Presidency has started well, but we have only just begun, and I am certain that when the loan closes, we shall send a splendid message of loyalty to our King-Emperor." His Excellency warmly endorsed the Chairman's recommendation to give attention to the trade openings in Mesopotamia and Africa and urged specially improvement of the condition in which mill-workers spent their lives and in conclusion welcomed his old friend, Mr. D. E. Wacha to the Chairmanship of the Association, referring to his long years of strenuous

TELEGRAMS.

service for his country and assuring him that if he desired their assistance, the Government would do all they could to forward the welfare of the association.

PUNJAB.

Lahore Conferences and Educational Activity.

LAHORE, April 10

A result of the Anjuman Islamia, Sikh Educational and Sanatan Dharma Conferences held here during the week has been that the great impetus given to the educational activity. Cash collection announced at the 22nd Anniversary of the Anjuman Himayat Islamia was over Rs. 3,000 of which Rs. 10,000 was given by Prince Hamidulla Khan B. A., (Aligarh) of Bhopal who presided over the gathering and a lakh and half at the Sikh Educational Conference including Rs. 2,000 each from the Maharajas of Kashmir and Darbhanga, while about Rs. 80,000 was promised or paid for the Sanatan Dharma College His Honour the Lieutenant Governor who visited all the three Conferences was received with ovation on each occasion, and at the Anjuman Conference Prince Hamidulla in the course of his speech of welcome to the Lieutenant-Governor referred to the fact that his being put to the Aligarh College was due to the interest His Honour took in his (the Prince's) education when His Honour was the Agent to the Governor-General in Central India. The exchange of visits between the leaders of different conferences was also a noticeable feature of these conferences.

Public Works Reorganisation Committee

LAHORE, April 10

The P. W. D. Reorganisation Committee resumed its sitting at the Town Hall to-day and examined the Hon'ble Mr. Maynard, Financial Commissioner, the Punjab, Sardar Narain Singh, Contractor, Delhi, Mr. Kitchen, Deputy Commissioner, Lyallpur, and Mr. Yeoman, Superintending Engineer.

Sardar Narain Singh said that the present arrangement was working admirably well and it would do tremendous harm to the country if the work were snatched from the hands of petty contractors and given instead to big companies or big contractors.

Mr. Kitchen said that he was of opinion that irrigation department should be amalgamated with roads and buildings department.

Mr. Yeoman who was examined next said that the experience of irrigation engineers as road builders would not be quite good to be entrusted with the latter task. In regard to private enterprise witness said that a big contractor would not work on the same rates as a small contractor would.

The committee will hold its last sittings here to-morrow (Wednesday.)

N. W. F. PROVINCES.

Viceroy's Visit to Khyber Pass.

Loyal Demonstration by Khyber Maliks.

PESHWAR, April 10.

A Press communique says:- On the occasion of the visit of His Excellency the Viceroy and Lady Chelmsford to the Khyber Pass on the 9th April, the Khyber Maliks presented a nazar of Rs. 1,000 as a humble contribution in token of their loyalty and of their desire to offer their property as well as their personal services to His Majesty the King-Emperor. They asked that it should be handed over to any charitable or hospital fund which might be considered suitable.

UNITED PROVINCES.

U. P. Legislative Council.

Yesterday's Proceedings.

LUCKNOW, April 10.

At the United Provinces Legislative Council to-day some discussion took place on points of order raised by Mr. Pina on the motion that local rates (amendment) be passed into law. The final stage was postponed till to-morrow.

A committee was then appointed to amend the Rules of Business.

Lala Sukhbir Singh moved that an Ayurvedic and Unani College combined with an hospital and dispensary be started at Lucknow as soon as funds permit. Mr. O'donnell said that the Government was unable to accept the motion. Several non-official members spoke, most of them insisting on the fact that indigenous systems catered to a vast majority of the population. Lala Sukhbir Singh's resolution was lost on divisions by 18 votes to 17.

Mr. Raza Ali moved that a committee of Hindu and Moslem non-officials be appointed in every district to recommend to the District Magistrate measures to avoid friction between the communities in connection with Muhorram and Dussehra. The Government did not accept the resolution which was lost on division by 20 votes to 7.

A resolution was moved by the same member requesting that the thanks of the Council be forwarded to His Majesty's Government for its firm attitude on the subject of cotton duties. Mr. Watson was unable to support the resolution which was lost by 18 votes to 16. The Council adjourned till to-morrow.

SOUTH INDIA.

Nair Social Conference.

Proceedings of 11th Meeting.

TRIVANDRUM, April 10.

The eleventh Nair Social Conference under the Kerala Nair Samajam auspices met on the 8th instant at Attungal. Mr. C. V. Raman Pillai, B.A., retired Superintendent, Travancore Government Press and a Malialam novelist, presided. Delegates from many Taluqs, the Dewan, Messrs. Srinarayana Tampi, V. Srivelayu-

TELEGRAMS.

dhan Thampi, and other prominent gentlemen attended. After the Reception Committee Chairman's speech, Mr. Srivelayudhan Tampi was proposed Chairman who then delivered his address. Resolutions on loyalty to the British Throne, Travancore and Cochin Royal families and for the success of the Allied arms were passed. Resolutions on the fusion of the sub-castes, on the formation of "Karayogams" and on educational, industrial and social subjects were passed. Some High Court Vakils, High Officials, Popular Assembly members and a few landlords were among the speakers. The Conference closed after cheers and a vote of thanks to the President and to the Dewan.

At a war loan meeting of the Morwarimerchants held in Calcutta, this evening Mr. Cubhay presiding, 12 lakhs were subscribed.

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm.

SEDATIVE.

It is tested and tried by thousands of sufferers from pains and aches. No other medicine has such a wonderfully healing and soothing virtue like AMRUTANJAN. Always ready for use as a Sprains so other

LARGEST SALE IN THE WORLD.

Obtainable Everywhere.

Price Annas 8 Per Bottle.

Apply to:-

BOMBAY

&

AMRUTANJAN DEPOT,

MADRAS.

క్రిందటి మాసమున నెల్లూరు తాలూకాలో (వైసి డెంటు ప్రహ్లాదవసును గ్రామమునకు దయచేసి గ్రామపంచాయతీ సంఘ మొకటి ఏర్పాటుచేసి గ్రామస్థులందఱను లంది కొనిరి. ఈపంచాయతీ సంఘమున ఓర్పును నెర్పును సాగుదలను గల సమస్యలగు సభ్యులు సమకూడినందుకు సంతసించ వలసియున్నదని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. వీరైకమత్తము గలవారై గ్రామమును అభివృద్ధికి దేవలయును. ప్రపథము మున ఈసంఘమువారు పాఠశాలాభివృద్ధికి చాలుపడి పని చేసి ఇప్పుటికిని ఇనుమడింపజేసు ప్రార్థితులు.

నెల్లూరుజిల్లా పోట్లపూడి సుజనంజనీ సమాజమువారి పక్షమున ఇందుపూరు వెంకటరెడ్డిగారి యధ్యక్షతక్రింద శ్రీ రామజనన మహోత్సవదినమున బహిరంగసమావేశము జరిగినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్తు కార్యదర్శిగారు శ్రీయుత దేవులపల్లిస్వామిశాస్త్రి బి. వి. గారు మాడ వచ్చి యుండిరి. సమాజాధ్యక్షులు, బాణకాపట్నాభిరామరెడ్డి, పాణకా శేషరెడ్డి, చతుర్వేదుల కృష్ణయ్య, నెల్లూరు వేంకటరామాచార్యులు, వారిజోడి సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఆంధ్రరాష్ట్రావస్థక రిసు గూర్చియు, శ్రీరామనవమి గూర్చియు విపులముగ నుపన్యసించిరి. పిమ్మట స్వామిశాస్త్రి గారు స్వరాష్ట్రమునుగూర్చి నకిలజనానంద దాయకముగను, సహేతుకముగనుపన్యసించిరి. సమాజమువారు ఆంధ్రోద్యమముపట్ల శ్రద్ధవహించి రాష్ట్రవ సరమును గూర్చి బోధించుటకు కొందరు సభ్యులను రావూరు లోనగు తాలూకాలకు త్వరలో పంప నిశ్చయించుకొనిరి. మరియు బందరునందలి యాంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రు 50 పంప ధన్యులయిరి.

గుంటూరుమండల ద్వితీయ గ్రంథాలయ సభ కావ్య న సంఘ మెన్నుకొనుటకు 6 వ తేదిన రేపల్లె శ్రీరామ కృష్ణ పతన సందర్భమునందు కొటరాజు నరసింహరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినసభలో శ్రీయుత చింతలపాటి, దక్షిణాచార్య శాస్త్రిగారిని, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షునిగను శ్రీయుత, దేనువకోండ, రామమూర్తిపంతులు, లంకా, నూర్యనారాయణశాస్త్రి, అబ్బి నేని. రాఘవచౌదరి, గాడ్లను కార్యదర్శులగును యెన్నుకొనిరి.

ఆయిదవ ఆంధ్రమహాజన సభాధ్యక్షత విషయమై న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, వక్తరులు మున్నగువారి నెవలతో నేను ముచ్చటించితిని, ఏ రందరు బాగుగ నాలోచించి కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారికి గాని, పోలవరం జమిందారుగారికి గాని, కాకానాథుని నాగేశ్వరరావు, పంతులుగారికి గాని, సభాధిపత్య మొసంగినవో సర్వజన సమాదరణీయము గాను స్వామిపాత్రముగానునుండునని నుడిసిరి.

వర్ణాశ్రమ ధర్మ సంరక్షణసభ.

అవ సమావేశము

(ఇక్కడ ప్రధాన విషయమునుండి)

రెండవ ప్రార్థన:— తంజావూరు జిల్లా నన్నింటి తాబూత్ 'తేదియూరు' అను అగ్రహారమునందు 1, 2, 3, తేదిలందు వర్ణాశ్రమ ధర్మ రక్షణ సభ జరిగినది. దాదాపు 1000 మైన మహాజనులు విచ్చేసిరి. మద్రాసునుండి టి. ఆర్. రాచంద్రయ్య, గణపతయ్య మున్నగు న్యాయవాదులు, దివాన్ బహదూరు రామస్వామయ్యగారు మున్నగు అధికారులు, మరూరు గణేశశాస్త్రిగారు మున్నగు పండితులు దాదాపు 100 వచ్చిరి. తంజావూరు, కడలూరు, చిదంబం, కుంభకోణం మధన మున్నగు పట్టణములనుండి సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు జిల్లా రిజిస్ట్రారు మున్నగు ఉద్యోగస్థులును, కొందఱు వైద్యన పండితులును అధికారులును వచ్చియుండిరి. శ్రీ అప్పయ్య దీక్షితులవారి వశస్థులయి దీక్షితాంశులని సుప్రసిద్ధి గలిగియున్న సహామహాపాధ్యాయ రాజు శాస్త్రిగారి పాత్రలు యజ్ఞేశ్వర దీక్షితులును, కలకత్తా గాజీయ సంస్కృతి కళాశాలయందు పూర్వోత్తర విమానాపాధ్యక్షులగు మహా మహాపాధ్యాయ లక్ష్మణశాస్త్రిగారును సభకు విచ్చేసిరి. తేదియూరు ద్రవిడక్షేత్రమునందు రైల్వేస్టేషనుకు ౧ మైళ్ళ దూరమున నుండుటచేత కాబోలు ఆంధ్రులు రగి, కంటే ఎక్కువ ఎవ్వరును రాలేదు.

ప్రసభమున మహా మహాపాధ్యాయ లక్ష్మణ శాస్త్రిగారు చాతుర్వర్ణ్యమునుగూర్చియు, తద్వర్తనలను గూర్చియు సంస్కృతిభావయందు దాదాపు ౧4 ఘంట కాల ముపసంధించిరి. శాస్త్రులవారి సంస్కృతిభావ అతి లలితమయి సుబోధయి సంస్కృతిభావ తెలియని వారిలకు గూడ హృదయంగమమగు నంతటి సులభతైలికలిగి సభ్యుల నానంద పరకమల నొనర్చెను. తంజావూరు జిల్లా నుండియు తంజావూరునుండియు సభకు విచ్చేసిన జిల్లా రిజిస్ట్రారు మున్నగు గొప్పగొప్ప ఉద్యోగస్థులు వక్షియున్న గువారు తాము హూణభాష పరిచయులుగల శారయియున్నను మాతృభాషయగు అరవభాష నుండే ఉపన్యసించిరి. మహా మహాపదేశక గణేశ శాస్త్రిగారు "స్వధర్మానుష్ఠానమే పరమేశ్వరారాధనము" అను విషయమును గుఱించియు శ్రుతిస్మృతి యుక్త్యనుభవ పూర్వకముగ నుపన్యసించిరి. తరువాతి అతియునకులును తన ఆస్తిసంతయు సంస్కృత పాఠశాల కొనంగి సభా వ్యవహారమునందు తా మొక్కచేధరించిన సుబ్రహ్మణ్య దీక్షితుల నా నుపన్యసించిరి. అప్పయ్య దీక్షితులవారి నంతయునందు నన్నింటి యజ్ఞేశ్వర దీక్షితులవారు శాస్త్ర సునన్వయమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

మొన్న ఉదయమునందు సదాచారావశ్యకతను గూర్చియు సదాచారముయొక్క నిర్ణయమును గూర్చియు సదాచారియను గూర్చి వైద్యశాస్త్రమునందు ధర్మశాస్త్రమునందును చెప్పబడిన విషయములను గూర్చియు సువ్యయ మొదలు మంధ్యము జగద్గురు సంస్థాన పండితు లుపన్యసించిరి. పిదప 3, 4, పండితులు వైదికవిషయమునే వివరించుచు పవనముగ నుపన్యసించిరి. తంజావూరు నివాసులగు మహాపండితులు భోజనమునందు పంపాళింపవలసిన అహార నియమము గూర్చిని గుఱించి మనోహరముగ నుపన్యసించిరి. అంతటితో ఉదయ కాలమునందు సభ సమాప్తియయ్యెను.

మధ్యాహ్నమునందు వలయాళక్షేమమునందుండి వచ్చిన పండితులొకరు వర్ణాశ్రమ ధర్మ సభా సమావేశమును గూర్చి మనోహరముగ నుపన్యసించిరి. తిరునల్వేలియందుండివచ్చిన రామచంద్రయ్య అను వక్షిలుగారు సమదర్శితను గుఱించి ఒకగంట సేపు మనోరంజకముగ నుపన్యసించిరి. శ్రీ శ్వేతాంబుల నారాయణశాస్త్రులవారు "కౌచవిధి"ని గుఱించి ధర్మశాస్త్ర వననోదాహరణ పూర్వకముగ సంయుక్తిగ నుపన్యసించిరి. అంతటితో నాటిక సభ సమాప్తి యయ్యెను. రాత్రి వేణుగానశ్రవణము జరిగినది.

2వ తేది ఉదయమునందు ఒకరు గురుశిష్య నిర్ణయమును గుఱించి ఉపన్యసించిన పిదప శ్వేతాంబుల నారాయణ శాస్త్రులవారు స్నానమును గూర్చియు, సంధ్యా వందనమును గూర్చియు, గాయత్రీ మంత్రార్థమును గూర్చియు సుమారు 14 గంట సేపు ఉపన్యసించిరి. సభ్యు లానందవారిధి నొలలాడిరి.

సభకు పలుతావులనుండి వచ్చిన పండితులు పలువురు మధ్యాహ్నము పుష్కరించిరి. గుంటూరునివాసులయి వర్ణాశ్రమ ధర్మ సంరక్షణ సభ నిమిత్తము విచ్చేసినక. మార్కండేయశర్మగారు "వర్ణాశ్రమ ధర్మసంరక్షణ సభ" జన సమదాయము నందు వ్యాపింపజేయవలసిన వానినిగూర్చి సంస్కృత భాష యందుపన్యసించిరి. టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు వర్ణాశ్రమ ధర్మసంరక్షణ సభయొక్క కర్తవ్యమును గూర్చియు జయమునుగూర్చియు ఉపన్యసించిరి. తంజావూరు నుండి నందు ఒక వర్ణాశ్రమ ధర్మ రక్షణ సభయొక్క శాఖాస్థానము స్థాపించవలయునని పలువురు నిశ్చయించిరి.

ఈద్రవిడక్షేత్రమునందు అగ్రహారములన్నిటి మాడ చాల హృదయరంజకముగ గన్నట్లుచున్నది. పూర్వ కుల యొక్క అనుగ్రహవీక్షణబలము చేతనో లేక కావేసినదేజలపానబలము చేతనో లేక మరేకారణముచేతనో హూణవిద్యాపారంగతులయి తేలకొలది మానమునకు ధనము సంపాదించు న్యాయవాదులు అధికారులును అగు ద్రవిడబ్రాహ్మణులు వైతియు ఆడంబర వేషములు లేక స్వశాశి స్వదేశాచారానుకూలవేష భాషలును కలిగియుండుటచూడ ఆంధ్రదేశీయులకు చాల ఆశ్చర్యమును కలుగజేయునటుల సందియములేదు. ఈసభకువచ్చిన సభ్యులలో దాదాపు 250 పండితులు గలరు. పండితులనగా సామాన్యముగా తర్క-వ్యాకరణ పంతులను తప్ప జనులకు సుబోధముగ దృష్టాంతములతో హృదయంగమముగ నుపన్యాసమును చేయలేరు అని ప్రవాదమును ఇప్పటి నాగరికులు చెప్పుచున్నారు. నిజముగా ఆంధ్రదేశీయ విద్వాంసులలో 45 తప్ప ఇట్టి హృదయంగమ వైతిలో నుపన్యసించువారలు లేరనియే చెప్పవచ్చును. ద్రావిడ పండితులు మాత్రము ఈప్రవాదమునకు పాత్రులు కారని నేను ప్రత్యక్షముగ విచారించి చెప్పుచున్నాడను. విద్యాధులగువారికి సంస్కృతభాషయందు అభిరుచి కలుగుటకును సదాచారాచరణమునంగ బాల్యము నుండియే ప్రోత్సాహము కలిగి దురభ్యాసములనుండి తొలగునటుల తగిన విధముగా చరించి వచ్చెడి సంవత్సరము లోపల ఎంతవఱకు ఈవిషయము తెచ్చినదియు సభయందు సభ్యులయెదుట విమర్శించుట కర్తవ్యమును విషయము ప్రధానముగ నిర్ణయి పబడినది.

ప్రాధనరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

- (1) కావలి 19-4-17 & 20-4-17 2 నిమిషములు.
- (2) ఒంగోలు 21-4-17 & 22-4-17 2 "
- (3) బాపట్ల 23-4-17 & 24-4-17 2 "
- (4) తెనాలి 25-4-17 to 28-4-17 4 "
- (5) గుంటూరు 29-4-17 to 1-5-17 3 "
- (6) గుడివాడ 2-5-17 & 3-5-17 2 "
- (7) బుడిదు 4-5-17 to 6-5-17 3 "
- (8) బెజువాడ 7-5-17 to 9-5-17 3 "
- (9) ఏలూరు 10-5-17 to 14-5-17 5 "
- (10) రాజుపేట 15-5-17 to 18-5-17 4 "
- (11) కాకినాడ 19-5-17 to 22-5-17 4 "
- (12) చెన్నారం 24-5-17 & 25-5-17 2 "
- (13) పితాపురము 27-5-17 to 28-5-17 2 "
- (14) తుని 29-5-17 to 31-5-17 3 "
- (15) నరిసింపేట్ల 5-6-17 to 8-6-17 4 "
- (16) చోడవరం 11-6-17 to 13-6-17 3 "
- (17) అనకాపల్లె 15-6-17 to 17-6-17 3 "
- (18) విశాఖపట్నం 18-6-17 to 20-6-17 3 "

మీరు ఓరియంటల్ సోపును ఉపయోగింపుడు. చవుకకు చాక. అందమునకు అందము. Oriental Soap Factory. Goabagan, Calcutta.

అద్భుత నివారణ. 125

ప్రాఫెసర్ కెమ్మింగ్స్ ఎలెక్ట్రో ట్రానిక్ సాను.

ఇది బలహీనులకును, నీరసములకును, మందులకును నిద్రలేకుండుట, జ్వరము, తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా వండుట.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిశ్చయన బలహీనులు, శుక్లవర్ణము బాగుండుట, విద్యార్థులకు, ములకు గుమాస్తాలకు వర్తింతులకు, మనోవ్యాధులకు వారికి ప్రశస్తమైవంతు; ఎలమును గలిగించును. వేలగుండువలన కాంబడినవారు. నిపుడుడే ఈ ఒక బుడ్డిని కొని దానిమార్చు ఒకమారు పరీక్షించి

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నవీనము. విక్రయము !!

వ రి ను శి ద్ర వ్య ము ల రా జు

ఆల్టో దిల్ బహార్

ఈనోడ్యుగాను కొంతకాల ముండినట్టి అపూర్వ వాసనయను కలదు. ఆలోకనలో సాగాయి మొదలగునాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగా లేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన చనము మధ్యలోనుంటే యంత సుఖచయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంతి ఆనందింతురు. ఇతర వాసనలు యేవని యుండినా యీ ఆలోచిల్ బహార్ మొక్కవాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి ప్రాస పంపును.

వెల 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. చార్జి
1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0
" 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము

ఆంగ్ల యుండియే డ్రాగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ

సెం 155, జున్నుగనీగ వీధి, బొంబాయి

మద్రాసు యేజంటు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి, వై నాబజారుగోడ్, మదరాసు.

అకిద

గర్భాశయ రోగనివారణ:- శ్రీలకు గలుగు ఋతుకాల బహిష్టి కాకుండుట అకాలబహిష్టి, మెలబాహి గాను, తక్కువగానావృట, మనుమ రోగము, సంతాపహిసత, రక్తహిసతి, గులబద్ధకము నూలికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ గుర్మ వ్యాధులను మగగుచ్చు.

వెదబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది గు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:- ఇది రక్తహిసతి, చలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, సుఖసంకటములు, నిశ్చయన, కడపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెదబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది గు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారణ బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, 166 9, బందరువీధి, మద్రాసు

ప్రాచి:- సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

పింగళ సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

ఈ సంవత్సరాది సంచిక ఐరోపా యొక్క సామ్రాజ్య సామ్రాజ్య చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, ప్రకృతి, సామ్రాజ్య, వాణిజ్య, వ్యాపార, విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు పుస్తకములను, దర్శనములగు రంగులదేశ పటములను మహాజనుల పటములను ఇవలయునైన పుస్తకములను గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

ఏస్త్రీయలు రెండివ వారములో వెలువడగలదు.

కొంతమంది కలెక్షన కేసి కావలసి వచ్చిన ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుండుటవలన కలయికవారు వెంటనే ప్రాసెక్యూట్ చేయవలయు:

ఆంగ్లదినపత్రిక సంకల్పన చందాదారులకు	వెల రూ 2-0-0
" అధ్యయనార్థం " "	" " 0-8-0
ఆంగ్లదినపత్రిక సంకల్పన, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 0-12-0
ఆంగ్లదినపత్రిక కార్యాలయము, ఈస్టు బాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.	" " 1-0-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

పండ్లపొడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబు శెట్టిపేటి మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆశుభకృత్తులకు రక్షణములన జనించువాడ్యములకు కీర్తిమునుంటి మందు. కురుపులను, చుచ్చలను గండములను శుండ్లను, ప్రాతకాశములను అన్ని విధములన గలుగు షర్మరొగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షకు భక్తార్థి.

(28)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సంచరసదోషములను, చులబద్ధమును కాశసంబంధమును వాపులను పోగొట్టి రక్షణను కుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును కలుగ జేయును. 16 శోభాలకర ముండుటకు 4 షోషుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తియెట్లు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా సమృద్ధి.

ఇది శ్రీయుత కట్టయని గానలింగారాధి గానీ
నాయడినో. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ఏకబాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకింటి అప్పారాయ విరచితము
రూ. 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wattles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పంటెనలకు కప్పులకును నుచు యోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మునునది. దీనిని సాధారణముగా నైలువే కంపెనీలను మ్యునిసిపలువారు పల్లికు నర్కువారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సాల్ మంజ్యూ:—ది సాల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది లిమిటెడ్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(ప్రతి మాసమున గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

బెంగుళూరు కూరగాయలు పండు.

ప్రతిబుట్టలో పలువిధములను యింగ్లీషు, యిండియన్ కూరగాయలు, పండ్లుకలిగిన బుట్ట 1-కి రూ 4-0-0.

సామాన్యములను బుట్ట 1-కి " 2-0-0.

రైలు ఛార్జీలు మొదలయినవి ఉచితము.

ప్రతి ఆర్డరును వైకముతో బంపవలెను.

ది ఆంగ్లో యిండియన్ ప్రైవేటు కంపెనీ,

చామరాజపేట, బెంగుళూరు సిటీ.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723]

మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచక్రక సప్లయచేతురు. ఒక సారి ఆర్డరుయిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్పూర్లు - కీలుముఠ - డేగాలు - గ్యాసుడిక ములు - బొమ్మల కాళ్ళు - గాడి పుష్కములు వికరముల కము. క్యాటరూగు కానరా? (592)

బి. షర్మరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సిసా - క్రి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష వాడ గలదు కుట్టినచోట కొంచెము మండుపోసిన వాడ మాయమగును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

మదరాసు నన్యము (700)

మేలైన బందరాకుతో తయారు చేయబడ్డది.

ఒకపాండు లేక 18 పలములు రూ 1 0 0

ఒకసేరు లేక 8 పలములు " 0 12 0

ఒకవీశే లేక 40 పలములు " 3 0 0

ఎస్. ఉల్ సిలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ.

S. Woolseley & Co., MADRAS. E.

ఉచితము!

ఉచితము!!

మానవ గడియారము

దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన వచ్చును. క్రయము లేను. తపాలఖర్చు లేదు.

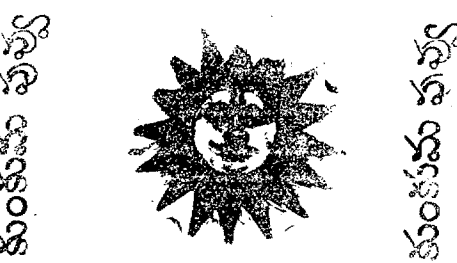
రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవటి,
188 20, చినబజారుగోడ్, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమును పొందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును వృద్ధిగాఢమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడుచు పోస్టు ఛార్జీ యు మేమే భరించవలెదము. వెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర ముణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతిథినిగహ బోధకాలయం 166, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవదేహకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్యు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.

(53)

21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.